

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Zriței Nrul 1 a.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Ramura de maslin

De A. D. Xenopol

Cel mai mare eveniment în viața mai nouă a românilor de peste Carpați este fără îndoială reînchegarea solidarității neamului întreg, adusă prin încetarea desbinării care sfășia clasa lor conducătoare.

Nu voim să mai aruncăm nici o privire asupra trecutului celui îngrozitor pentru tot românul ce cugetă sănătos, și plin de îngrijire pentru viitorul neamului întreg. Pentru noi, acel trecut nu mai există și pare că nici nu a fost, atât de neașteptată fusese ivirea lui în snul luptelor pentru menținerea integrității neamului nostru. Eu am crezut totdeauna că fusese numai un accident nenorocit într-o desfășurare normală a luptei uriașe dusă de neamul românesc din țara lui de baștină contra apăsării unei ocârmuiri vitrege. Desbinarea nu putea să țină; era în foc un interes prea mare, existența poporului întreg, pentru ca acei în mâna cărora soarta a pus apărarea lui, să nu vadă că nu aveau dreptul de a se desbina când nevoile neamului cereau tocmai acum să-și strângă falanga.

Intr'adevăr de câțiva timp măsurile pentru maghiarizarea românilor se înăsprise și se îndesesc din ce în ce: mai deunăzi închiderea a 500 școli românești; apoi urmarea mai departe a întemnițării scriitorilor români, dintre cari marele poet Goga este ieșit abia de câteva zile; cei 16 teologi români dați afară din seminarul catolic dela Oradea-mare, pentru că precum spun

prea delicat amabilii unguri au fost surprinși „lătrând în limba valahă”; amenințarea ce se va rezolvi desigur în faptă a instituirii unei episcopii catolice-ungurești pentru românii uniți și câte alte măsuri jignitoare, cari plouă în toate părțile pe capul românilor — toate acestea dovedesc că ungurii își joacă ultima carte în lupta lor desperată pentru a păstra o hegemonie ce nu le poate veni după drept. Simțind că prăbușirea puterii lor măiestrite nu mai este departe, ei lovesc cu apucături desperate pentru a-și spori numărul neamului prin desnaționalizarea românilor.

Cât de bine le venise la îndemână desbinarea românilor care slăbea puterile de luptă ale acestora și părea că trebuie să-i împingă pe ei însăși în prăpastia maghiarizării. De aceea cu câtă plăcere se folosiau ei de certele românilor; cât de mult se bucurau de desbinarea elementului pe care voiau să-l răpună.

Deodată ca din senin desbinarea încetează, și românii toți se fac iarăș o apă limpede și adâncă, care se arată celor ce vor voi să se arunce în ea, cât de departe e fundul de suprafață.

Această reîntregire a clasei conducătoare românești trebuie să fi căzut ca un trăsnet pe capul maghiarilor, ei cari sperau că desbinarea este adâncă, că împerecherea va fi veșnică, și că românii își oferă singuri gâtul la cuțitul asupritorilor.

Cum s'a făcut această minune? — A

fost destul ca un om cu minte, cu inima caldă și cu voința neștrămutată, să se interpună între românii desbinați ca ei să-și dea seamă despre neînsemnătatea cauzei ce-i ținea îndepărtați. Și ascultând de înțeleptele lui povețe, de ferbintele lui rugăminți în interesul neamului întreg, și așa să se restabilească armonia între ei: să-și întindă cu toții iarăș mâna ca frați, iar ura și dihonă să dispară și unitatea partidului național, singurul ce are rațiune de a fi în țările române de peste carpați, să se închege din nou.

Acest om cu sufletul binecuvântat este d. Constantin Stere, care a întreprins greaua dar meritoria lucrare de împăcare a învrăjbirii de peste munți. Dsa a început prin a îndepărta neînțelegerea și rivalitatea cea ascuțită care desbinau pe d. Alexandru Vaida-Voevod și pe d. Octavian Goga, dovedind și unuia și altuia că fuseseră înșelați în pornirile lor prin niște fapte iluzorii. Această împăcare a doi corifei din taberele învrăjbite au fost înainte-mergătoarea împăcării acestor tabere însăși și deci a reîntregirii partidului național.

E foarte de seamă împrejurarea că împăcarea românilor de peste munți a fost pusă la cale de către un fiu al nenorocitei Basarabii „a acelei părți din țările române peste care pare a se fi întins chiar giulgiul morței.” Dar cât de adevărat este principiul care trebuie să călăuzească viața întreg poporului românesc, silința lui de a păstra neștirbită integritatea neamului său, se vede tocmai din această împrejurare, că un român răsărit din o parte de țară despre care nu se aude și nu se știe mai nimic, a fost trimisul binefăcător care a adus ramura de

Vino...!

De I. Broșu

„Infundat într'un fauceul, cu coatele răzimate pe masă, Petru Miculescu aștepta turburat ora cinci”.

Nuvelistul George Șerbănescu reciti fraza cu glasul înalt și respicat. Totul era corect atât din punct de vedere stilistic cât și gramatical. Dar cu tot avântul cu care începuse el schița, frază mai banală, mai fără rost, și mai nenorocită decât aceasta nu scrisese niciodată în viață. Infiorător de banală!

Ridică ochii de pe hârtie și privi prin ferestra deschisă, afară. Era o după amiază duioasă de mai. O fâșie de cer albastru luneca subțindu-se peste strada Cimiterului, întoemai ca un râu și se pierdea peste coperișele țuguiate. Și un soare de foc plutea în coasta cerului întocmai ca un clopot uriaș de aur, în profunzimea unei cupole gigantice. Totul mișca, alerga, pulsa, numai Tâmpa veghea la spatele Brașovului asemenea unei piramide zidite deasupra mormântului unui rege egiptean. Printre perdelele roza, se furișă ușor tremuratul de aripi al vântului primăvăratice.

După câteva clipe de meditare, G. Șerbănescu își pironi din nou ochii pe hârtie. Directorul „Familiei naționale”, îl însărcinase cu alcătuirea unei schițe în numărul de duminică al revistei sale pentru remunerația de-o 100 de coroane. Și acum iată-l la lucru, cu creionul

între degete, inventând, trudindu-și fantezia, creând.

După alte câteva clipe de repaos, în cari își reciti fraza de a doua oară, se opinti din nou. „Ei bine, — zise el după un timp — în cazul de față lucrul cel mai potrivit ar fi să întreprind o acțiune absolut sistematică; ar trebui să deduc totul logice din premisă, adică din ideea principală. Zis și făcut. Să vedem: Petru Miculescu, așteaptă tulburat ora 5; chiar ora 5 precis.

Pentru ce așteaptă? Să zicem de pildă, că dânsul e student, și în calitatea asta are să primească o serisoare cu bani, c'o 1000 de coroane, o serisoare de valoare. Ar fi interesant. Dar să cercăm mai departe: de unde o așteaptă el, de unde trebuie să vină această falnică serisoare? P. Miculescu e student... și ca student e foarte limpede, că n'are de unde să primească o sumă atât de respectabilă de parale... Ei iată că nu merge nici așa”, zise preotul. Ce-i de făcut?

Nuvelistul G. Șerbănescu, observând, că planul dintâi n'ar putea scoate la nici un rezultat favorabil pentru schița sa, îl abandonă și se gândea la altceva.

Reciti din nou cele scrise: infundat într'un fauceul cu coatele răzimate pe masă. P. Miculescu aștepta tulburat ora 5. Ei bine... așa da! O idee minunată i-a fulgerat în întunerecul minții, o idee interesantă.

P. Miculescu aștepta o fată, o fată blondă,

cu ochii căprui, cu nasul mic ca de mops, o fată încântătoare. E un rendezvous în toată forma. G. Șerbănescu sări dela masă își frecă mâinile mulțumit și își aprinse o țigaretă cu cartonul de aur. De ce oare să nu se bucure?

Întâlnirea aceasta minunată îi va oferi ocazie să-și arăte toată puterea talentului său de povestitor. Un rendezvous... eel dintâi... cel mai frumos din viață; o fată tânără, ochii verzi nasul mic ca de mops... o după amiază cu soare cald, o cameră cu flori și parfum. Doamne, Doamne! Ar fi admirabil!

Astfel se gândea nuvelistul nostru încercat, așezându-se cu toată hotărârea la masă, luând creionul în mână și vrând să scrie. Deodată tresări. La ce s'o fi gândit oare? Nu, zise el, ei nu, vezi nu se poate, asta nu; el, G. Șerbănescu nuvelistul cu reputație stabilită nu se va dimitte niciodată să scrie despre asta, mai cu seamă atunci când schița lui are să fie plătită c'o 100 de coroane și va fi publicată chiar în „Familia națională”. Un student singur într'o cameră, în perdelele roza, cinci ore, așteptând; vine o fată, o fată frumoasă, un rendezvous... nu se poate. Ar fi oare moral, ca o fată binecrescută de familie, să între tam-nisam în camera unui student, o fată tânără, cu ochii verzi...

Nu, hotărât nu, „Familia națională”, nu va putea primi și tolera în coloanele ei nici-când un astfel de subiect, o astfel de schiță.

maslin pentru a împăca pe românii desunți. Când transilvănenii își vor aduce aminte despre omul ce a isbutit să aducă iarăși liniște în rândurile lor, vor trebui să se gândească că acest român a fost un basarabean, și își vor întoarce, fără să vrea, cugetele către acea parte de țară ce se întinde între Prut și Nistru în care și acolo locuiește neamul românesc în care și acolo răsună limba română și vor cuprinde-o și pe ea în dorul cel mare al viitorului.

Mare faptă a săvârșit d. Stere căci, întâi a sămănat iar pacea între românii de peste munți, încordându-le puterea pentru susținerea luptei, și al doilea a amintit existența patriei sale aproape pierdute românilor, care trăesc încă și care vor să trăiască.

INTERNE

Khuen Hédervary la M. Sa. S'a hotărât și audiența mult așteptată a contelui Khuen Hédervary la M. Sa. Eri seară Khuen a sosit în Viena, iar azi dimineață a fost anunțat prin cancelaria de cabinet că va fi primit de M. Sa mâine, duminică înainte de prânz, în audiență specială. Duminică seera sau luni Khuen se va întoarce în Budapesta. Audienței de mâine a primului ministru i-se dă o mare importanță și se crede că ea va avea o influență hotărâtoare în rezolvarea crizei.

Reactivarea cabinetului Khuen? Sub titlul „Posibilitatea unui guvern Khuen” ziarul „N. Wr. Tagbl.” scrie următoarele:

„Audiența contelui Khuen, care va avea loc duminică, va fi un punct de mănecare al unor deciziuni foarte serioase.

Cu prilejul acesta M. Sa îi va comunica lui Khuen condițiile sub cari va numi noul guvern. Coroana își va preciza definitiv condițiile, cari până acum nu se cunosc în publicitate, fără considerare la aceea că cine va fi președintele noului cabinet.

Se crede, că cea mai principală pretențiune a coroanei față de noul guvern va fi înfăptuirea reformei militare. Că întrucât îi va fi posibilă aceasta lui Khuen, depinde de la împrejurarea, dacă el va putea respira nedumeririle în privința proiectului rezoluțiunei.

Cu prilejul acestei audiențe a contelui Khuen se va stabili posibilitatea reactivării cabinetului

Khuen ori va trebui să se caute o altă cale pentru rezolvarea crizei.”

Convocarea delegațiilor. Din Viena primim știrea, că în privința convocării delegațiilor nu s'au luat încă dispozițiuni, însă factorii competenți au convenit în principii, că delegațiile să fie convocate pe la sfârșitul lui aprilie în scopul votării provizoriului scurt al bugetului. Sesiunea principală a delegațiilor va avea loc pe la sfârșitul verii sau în a doua jumătate a lui septembrie.

Ungurii reformați pentru episcopia ungurească. Cetim în „Budapesti Hirlap”: Vice-comitele, consiliul comunal, societatea „Széchenyi”, I. Tahy, superiorul colegiului reformat, preot reformat G. Korbély, A. Bánó, superiorul comunității bisericei reformate din Eperjes precum și superiorul comunității bisericei reformate din Sáros au trimis câte-o telegramă în limba latină papei dela Roma în scopul înființării unei episcopii greco-catolice ungurești.

De secolii acesta este primul caz, când funcționarii bisericei reformate se adrează Romei. De bună seamă aceste telegrame vor pricinui mare senzație la curia romană.”

Cooperarea unguirilor reformați cu acei catolici în chestia înființării episcopiei ungurești dovedește, că prin înființarea acestei episcopii se întărește slăbirea bisericei gr.-cat. românești și deci, maghiarizarea cu forța a credincioșilor români din parohiile, pe cari unguirii voiesc să le rupă din corpul diecezelor românești.

Proiectul reformei electorale. În sfârșit după cele ce scrie N. Fr. Pr., i-a venit tocmai la timp... guvernului ideea de a prezenta un proiect al reformei electorale, și iată ce scrie în această chestie ziarul vieniez: Guvernul promisese ca în toamnă să prezinte proiectul reformei electorale, această promisiune însă își va împlini-o mai curând căci în curând va prezenta camerei un scurt proiect care vor cuprinde principiile fundamentale ale reformei electorale. După cum se svonește guvernul va încerca și acest mijloc de a eși din încercătură. Un astfel de proiect care ar cuprinde baza lărgirii dreptului de vot, ar zădărnici lupta obstrucției și ar asigura munca normală a parlamentului.

Guvernul înglodat îi poate mulțumi lefejiului său N. Fr. Pr. pentru svonul căruia i-s'a făcut ecou; păcat însă că vine prea târziu cu sfatul, căci acum căruța va fi greu de scos din noroiu.

Ceeace ar fi fost mijloc de salvare al fostului guvern, va fi — sperăm — cel dintâiu angajament al viitorului guvern.

Procesul pentru mânăstiri. Primim informația din Budapesta, că procesul intentat din partea mitropoliei gr.-or. române din Ungaria în contra mitropoliei sârbești, pentru mânăstirile cari la despărțirea ierarhică au rămas în posesiunea sârbilor, ca avere comună, după o stagnare de doi ani, în care restimp referentul încredințat din partea tribunalului delegat din Budapesta cu studierea procesului, s'a îmbolnăvit și a decedat, — c'pus acum din nou în curgere.

Tribunalul din Budapesta, scrie „Tel. Rom.”, a ordonat întregirea actelor și a datelor, acordând acuzaților mitropoliei române gr.-or. dreptul de a răspunde la datele și documentele istorice, prezentate din partea sârbilor, cu contradate și contra-documente și dându-le în scopul prezentării răspunsului un termen fix, până la 23 maiu c.

În urma acestei hotărâri a tribunalului din Budapesta, avocații mitropoliei române, d-nii dr. E. Babeș și Nic. Zigre, au avut acum de curând o consfătuire cu P. C. Sa arhimandritul Augustin Hamsea, egumenul mânăstirii Hodoș-Bodrog stabilind împreună ce va fi trecut în răspunsul cerut din partea tribunalului. Este speranță, scrie „T. R.”, că sentința tribunalului în acest proces de despărțire să fie pronunțată până la sfârșitul anului curent.

În procesul intentat din partea mitropoliei sârbești pentru mânăstirea Hodoș-Bodrog, aflătoare în posesiunea mitropoliei române gr.-or., tribunalul din Budapesta a hotărât, că rezolvarea lui să rămână în suspens până la aducerea sentinței în celalalt proces pentru mânăstiri.

În pragul rezolvirei crizei? Ziarul „Grazer Tagespost” publică o știre primită din sursă bine informată, că „în timpul cel mai scurt criza politică din Ungaria va fi rezolvită definitiv. Politicianii, cari în timpul mai recent au fost primiți în audiență la monarhul, au declarat, că în curând situația politică din Ungaria va fi deplin clarificată.”

La știrea lui „Gr. Tagespost” un ziar unguerec face următorul comentariu:

„Suntem încă departe de o clarificare a situației politice din Ungaria. Iar dacă M. Sa va numi la guvern bărbați din tabăra lui Khuen-Tisza, în cazul acesta suntem mult mai departe de o rezolvire norocoasă, de cât cum erau altădată.”

Uf! Nuvelistul nostru a desperat cu „desăvârșire. Castelele, admirabilele castele pe cari le clădise pe masa lui de scris pentru ea să conducă în splendoarea lor acțiunea romanului unei vieți, sau chiar numai iubirea clipelor unei întâlniri nevinovate, s'au prefăcut acum în pulbere... Își prinde fruntea în mâni, suspină din adâncul tenebros al sufletului și se gândește poetul, se gândi din nou. La ce s'o fi gândind? De sigur că el blestema pe studenți, pe această breaslă nenorocită din cauza căroa nu-și putu întruhipa pe el, visările inimii sale. Nu, nu... adio studenți cu focul sacru al inimilor voastre... adio; ori și cât ați fi de romantici, totuși vedeți... înțelegeți... însemnați-vă odată pentru totdeauna: „Familia națională”, nu vă poate suporta pe coloanele ei! Adio!... În chipul acesta monologiza nuvelistul G. Șerbănescu, cercând să prindă în norul vinețiu de fum o idee... numai o idee. Da... am aflat-o, exclamă el deodată plin de bucurie, ea și când s'ar fi elevat de sub greutatea unui coșmar. P. Miculescu așteaptă la ora 5 sosirea martorilor. Dânsul e candidat de advocat în cancelaria unui vestitșef, plătit cu 70 fl. lunar... dar cu toate astea ține foarte mult să joace cu istețime rolul unui dandy, Bravo! strigă nuvelistul. Ce idee măreață, domnule, ce gând sublim. P. Miculescu așteaptă pe orele 5 martorii... zii: martorii... zii: un duel. Ce idee domnule! O astfel de idee într-o societate lipsită de idei, e ceva admirabil. Să vedem, zise scriitorul Șerbănescu, să vedem: P. Miculescu e,

de pildă, ofenzatorul!... a ofenzat, a insultat societatea întreagă a orașului său printr-o conferență imorală și obraznică... printr-o conferență la care nu se așteptase nimeni, printr-o conferență în care spunea tocmai așa, cuvânt de cuvânt: căsătoria are o gresală: ești sântul și tot trebuie să șezi la masă! O conferență, prin care o familie onorabilă suferise cele mai grozave avarii posibile... și acum cel atăcat mai de aproape, mai vehement, cel, cum am zice, vizat, se crede dator să-și trimită reprezentanți, pe acei, care aveau să-i facă o mică reparație la onoarea lui de familist, atăcată, lovită, palmuită într'un chip atât de obraznic. Da... da, la cinci ore aveau să sosească martorii. P. Miculescu așteaptă martorii... așteaptă sosirea mar-to-ri-lor! Ce cuvânt grozav! Ce teribil: Ce scenă înfiorătoare! Clarificările fără de nici un rezultat pozitiv... temel, îndoeți, amenințări, retrageri... iar clarificări: duelul... pistoale! Nuvelistul G. Șerbănescu își frecă mâinile de bucurie. A inventat un subiect interesant. Acum văzu clar în față totul: iată birjile... alegerea terenului... măsurarea... doctorii cu privirea serioasă... 1, 2, 3... un nor subțire de fum... sânge și... moarte! Asta-i povestea, așa trebuie să se sfârșească fiecui duel important. Și, Doamne, tot nu merge! Cum „Familia națională”, n'ar falimenta oare cu toată siguranța de-ar publica astfel de schițe? Cum, publicul cetitor, cetitoarele nu s'ar ofența când ar vedea și auzi că conferențierul a spus astfel de bazaconii; cum, o conștiință curată și

nevinovată nu s'ar tulbura prin astfel de idei, să le zicem îndrăznețe, pentru a nu întrebuița un cuvânt mai grav? Cum, oare nu știe toată lumea că duelul e foarte strict interzis: îl oprește și poliția și și biserica?...

Astfel aduna scriitorul nostru rezon lângă rezon, și când făcu bilanțul final observă că argumentele cari vorbesc contra schiței sale cu duelul sunt cu mult mai numeroase decât cele pro. S'a sfârșit! Plictisit, scriitorul trânti condeiul pe masă, golește un păhar cu apă, se ridică în picioare și începu să măsore nervos camera în sus și în jos cu pașii largi, cu pașii clasici. Pe frunte, sudoarea i-a împletit o strălucitoare cunună de perle.

Ce muncă! Ce chin! S'a dus și duelul cum s'or duce pe rând toate, toate: când nu se poate, ce să faci?

Există un glas public care nu trebuie să răgușească nici odată e: morala; există o conștiință care nu trebuie să doarmă niciodată: somnul; avem un ideal comun: lupta împotriva duelului... astfel se gândia G. Șerbănescu depunând isteț idei peste idei. Orișicum, el tot trebuie să mai facă o încercare, ultima, dar foarte liniștit, calm, cu toată răceala posibilă a unui suflet de artist! Se așază la masă, ridică creionul ce căzuse jos, și reciti din nou fraza dela început, nefericita frază: accentuând fiecui cuvânt, fiecui silabă. P. Miculescu așteaptă... da, așteaptă ceva, care trebuie să vină necondiționat, ceva ce dacă n'ar veni ar fi nenorocit, ceva

Agravarea situațiunii internaționale?

— Ce va face România? —

Vești neliniștitoare ne-au sosit zilele trecute din apus. Presa engleză și cea germană au dat alarma, că situațiunea internațională s'a agravat din nou și ne găsim iarăși în ajunul unei crize europene. Cine știe dacă această nouă criză se va putea rezolva în mod pașnic, ca celelalte de până acum, sau va fi nevoie de intervențiunea forței armate?...

Suntem prea obișnuiți cu alarme de acest soi, am fost prea de multe ori păcăliți pentru a mai putea crede fără înconjur în exactitatea acestor știri. S'a stabilit adesea că aceste fausses alarmes sunt manopere de bursă menite a facilita jocul acelor cari speculează pe scăderea valorilor. Căci întotdeauna asemenea vești alarmante sunt urmate de o scădere a valorilor la bursele mari europene.

Ca să putem să ne dăm bine socoteala de actuala situațiune trebuie să examinăm știrile cari ne sosesc cu sânge rece, ca și când ele nu ne-ar interesa direct. O asemenea indiferență, fie ea chiar numai silită, prefăcută, ne va ajuta mai curând la stabilirea adevărului decât îngrijorarea și preocupățiunile agitate și fără rost.

S'a spus că împăratul Wilhelm II, care urma să plece zilele acestea la Viena și de acolo în obișnuita sa călătorie de primăvară în marea Mediterană, ar fi contramandat călătoria sa și va rămâne la Berlin. În loc ca să place în această călătorie de plăcere, la care ține mult, se spunea că împăratul Germaniei va rămâne în capitala sa și primul lucru care l'a făcut a fost o consultațiune cu ministrul marinei Tirpitz și cu statul major al armatei sale.

Evident că dacă aceste știri se adevăresc, ele dovedesc că este nevoie de prezența împăratului la Berlin. Evenimentele politice internaționale din ultimele zile reclamă această prezență.

Am spus într'un articol trecut că rechemarea subită a ambasadorului Rusiei la Constantinopol Ciarikov ni-s'a părut foarte semnificativă. Un alt simptom al agravării situațiunii este mobilizarea Rusiei la fron-

tierele ei dinspre Turcia. Înțelegerea dintre Rusia și Italia pe de o parte și dintre Italia și Grecia (și parte și celelalte state balcanice), pe de altă parte este vădită. O împrejurare agravantă este și refuzul Turciei și al Italiei de a începe tratativele de pace propuse de marile puteri. Războiul italo-turc va continua deci și va rămâne o veșnică amenințare pentru pacea Europei.

La toate acestea se adaugă situațiunea din ce în ce mai încărcată de elemente periculoase pentru pace în Balcani și în Orient. Profitând de agravarea situațiunii generale și de faptul că Turcia se vede amenințată de Rusia, grecii din Creta au luat din nou hotărârea de a-și trimite deputații în camera din Atena care se va deschide la 10 aprilie s. v. Conflictul greco-turc va izbucni din nou, de astădată mult mai vehement și mai amenințător căci va fi nutrit și de factori din afară.

Bulgarii din Macedonia se agită și ei și comitetele revoluționare fac pregătiri războinice pe capete. Albanzii sunt demult hotărâți a reinici revoluțiunea și în primăvara aceasta. Agitațiunea croaților și a sârbilor împotriva Austro-Ungariei și acțiunea pentru ideea unui stat sârbo-croat sunt bine cunoscute. Iată atâtea elemente cari ascund germeii războiului!

Dar greva minerilor din Anglia? Să nu aibă oare acest eveniment, care la prima vedere ni se pare pur economic, și o însemnătate politică? Ar trebui să fim într'adevăr naivi ca să credem că acest mare eveniment din Anglia nu va fi exploatat, politicește, de dușmanii acestui stat.

Știm că în vara anului 1911 războiul între Anglia și Germania era să izbucnească tocmai în epoca grevei minerilor și a impiegaților dela căile ferate. Deputatul englez Faber, care a făcut destăinuri în această privință, a precizat anume că Germania a voit să profite de enormele greutate prin care trecea guvernul englez pentru ca să surprindă Anglia în plină slăbiciune militară. Acest lucru s'ar putea repeta oricând și nu este exclusă posibilitatea ca chiar

acum Germania să profite de greva generală a minerilor din Anglia. În orice caz această grevă este un eveniment de mare importanță de care trebuie să se țină socoteală în politica internațională.

Acestea sunt momentele principale în politica Europei în ultimele zile. Deși din ele nu putem trage concluziunea, că pacea ar fi serios amenințată, totuși sunt semne pe cari nu ne este permis să le trecem cu vederea.

Intrebarea este: ce va face România în cazul când sfârșitul acestei îndelungate agoni a păcii va fi războiul? Dacă Europa se va despărți în două sau trei mari tabere (aceasta din urmă neutră) unde vor fi simpatiile noastre? S'a discutat așa de mult despre această chestiune fără ca să se fi propus o soluțiune care ar corespunde perfect intereselor și tendințelor noastre naționale.

Firește că chestiunea se va pune așa: România va fi sau neutră într'o viitoare conflagrațiune generală—cece este foarte puțin probabil — sau va trebui să se decidă pentru una din cele două constelațiuni europene: Dubla sau Tripla-Alianță.

Situațiunea statului nostru este astăzi, așa, încât printr'un viitor războiu nu vom putea decât să câștigăm și nicidecum să pierdem. Printr'o politică reală, desbarată de porniri aventuroase, am reușit să creiem în ultimele decenii un prestigiu care ne asigură respectul tuturor statelor din continent. O armată de peste trei sute de mii de soldați, de prima linie (fără miliții și gloate), bine înarmată și admirabil instruită este gata a da tărie voinței naționale. Situațiunea noastră din punct de vedere militar este excelentă. Țara posedă fortificațiuni puternice acolo unde natura n'o protejează în deajuns. Iar situațiunea geografică a României ne asigură un rol important în desfășurarea forțelor militare din Orientul european. Putem privi cu încredere în viitor.

Toată lumea este de acord, că trebuie să exploatăm cât mai bine această situațiune privilegiată și prin meritul nostru și prin împrejurările actuale. Sunt condițiuni favorabile cu cari rar ne vom mai întâlni. Chestiunea cea mare este ce va trebui să facem ca această situațiune prielnică să dea roade cât mai îmbelșugate.

scump, să zicem, foarte scump, foarte prețios. P. Miculescu așteaptă în fine să zicem așa la cinci ore pe soția sa, fiind însurat. Asta e permis. Ei bine, dar de ce-o așteaptă, de ce dacă n'ar veni, ar fi nenorocit pentru toată viața, de ce, de ce? Asta o știe de altfel toată lumea... tot orașul: P. Miculescu și-a bănuț soția, a înzultat-o, a alungat-o și acum după o săptămână, după șapte zile de cercetări, de vizite, de re-muscări și de chinuri sufletești, iată că el, bărbatul crezut înșelat, s'a hotărât s'o primească din nou, convingându-se pe deplin de nevinovăția ei, de cruzimea lui, de nedreptatea ce-o săvârșise împotriva ei acum o săptămână de zile. Va fi desigur o scenă duioasă asta, cu lacrimi, cu îmbrățișeri, cu sărutări. El va cădea în genunchi, îi va cuprinde mâinile, și va cere iertare. Ea va plânge, va ofta, îl va muștra, îl va ierta, îl va săruta cu foc. Copiii n'o să înțeleagă desigur nimic, pentru că ei și pentru ce plâng: papa și mama! Da, ei vor auzi numai atât, vor înțelege numai atât: vino! vino! Și vor repeta și ei fără să-și dea seama ce, ca un nevinovat și argințiu ecou în codru: vino! vino! — Bravo! Bravissimo! Ce povestire domnule, câtă morală, ce adevăr: un bărbat și o soție împăcându-se, sărutându-se, îmbrățișându-

du-se în fața copiilor. Ce familie ideală! Dar titula? Să fie: vino! da așa: vino!

Nuvelistul G. Șerbănescu scrisese cu litere marcante și caracteristice, subliniind de trei ori titlul schiței: *Vino!*

Și-acum la lucru poete. Deodată se auzi pe neașteptate o bătaie în ușă, o bătaie ușoară, ce abia se putu simți.

— „Intră” — strigă nuvelistul impacientat. O fetiță de vre-o 10 ani deschide ușa încet și se apropie cu șifală de el.

„Ce vrei?” — țipă poetul, ca o fiară, zădărnicit în cele mai divine visuri de artist, ce făurea.

— „Dșoara Miți a spus... vrea”... Fetița nu putu zice mai mult de teamă și dete să se retragă, ca o pasere isgonită, alungată.

Poetul murmură inconștient: vino! vino! Erau orele cinci precis. Fetița se furișă până la ușă și voi să iasă pe neobservate.

— „Serisoarea, serisoarea, dă-mi serisoarea”, țipă poetul din nou, nerăbdător. Fetița alergă spre el, scoase o scrisorică din buzunar, i-o dete, și dispăru într'o clipă. G. Șerbănescu rupse plicul, scoase bilețelul parfumat și citi următoarele:

„Domnule Șerbănescu!

Vreți să facem o preambulă împreună? Vă aștept la 5 ore afară

Miți.”

Ce nenorocire și câtă fericire totdeodată. Doamne, se gândi poetul, cum se alătură de admirabil la un loc în vicață bucuria cu durerile omenești. Apoi se ridică dela masă și trecu în camera de alături ca să-și ia pardeziul și pălăria de paie. Când reveni iar, rămase împietrit, ca unul pe care l-ar fi atins fulgerul. Se poate, e adevărat, nu-i o înșelare, nu-i o vedenie? La masă, pe acelas jet, pe care mai înainte (cusesse el acea admirabilă simfonie a simfiriei omenești, ședea ea, d-șoara Miți, chiar ea, cu capul plecat, cu ochii căprui duși pe coala de hârtie, cu nasul mic ca de mops, citind aceeace scrisese poetul mai înainte: *Vino!* Se apropie de ea, îi cuprinse capul în mâni și-l sărută ferbinte drept în creștet. Scriitorul, în primele clipe, nu fu în stare să rostescă nici un cuvânt, atât era de emoționat. După câteva minute d-șoara Miți îl depărtă ușor cu mâna ei albă și-l întrebă cu toată naivitatea: „Pierre, spune ce știi tu... știi că-mi place... ce titlul

Credem, că *momentul* va fi hotărîtor. El ne va dicta mai bine ce atitudine va trebui să luăm atunci. Evenimentele politice sunt și ele în mare parte rezultatele unor pure întâmplări, soarta, norocul joacă un rol mare și aici. Nu putem deci să prevedem întorsăturile ce le va lua politica internațională și prin urmare nu putem să ne facem un plan tăiat în marmoră, rigid, de neschimbat. Dar niciodată nu trebuie să pierdem din vedere *siguranța statului român și aspirațiunile mari naționale*. Ele trebuie să ne preocupe în momentele cele mai grele, în ora decisivă.

București, 9—22 martie.

Mircea B. Știrianu.

EXTERNE

Minimul de salarii primit și în a doua cetire. Cu o majoritate de 123 de voturi s'a primit joi în parlamentul englez proiectul minimului de salarii și la a doua cetire. Intreagă coaliția, partidul liberal, al lucrătorilor și cel irlandez — încheiată a votat pentru proiect.

Ce concesiuni a făcut guvernul lucrătorilor. încă nu se știe. Dar la ori ce caz propoziția de salarii, hotărîta în conferința lucrătorilor din 2 februarie, guvernul nu a primit-o în cadrul legii.

Cu toate acestea partidul lucrătorilor a votat întreg pentru proiect și n'a voit, ca prin decidență să ajutoreze ajungerea conservatorilor la putere.

Pășirea conservatorilor și a conducătorului lor contra proiectului a fost numai un protest de diplomație. Balfour însuși s'a exprimat, că momentul de față nu-l află de potrivit pentru alegeri noi și din aceasta s'a văzut, că nici el nu crede, că acum s'ar putea întâmpla o schimbare a guvernului. El de altcând a făcut aluziune în vorbirea sa, că și casa lorzilor va vota proiectul și astfel pe luni să devină lege și greva minerilor în săptămâna viitoare să dispară cu totul.

Guvernul a învins, pentru că aliații lui, deși erau diferite în păreri, totuși nu l-au părăsit. Anglia desigur va răsufla mai ușor, când greva va fi sfârșită, care a devenit deja un pericol național. Legea aceasta însă delătură pericolul numai pentru scurt timp, pentru că ea numai atinge esența problemei, dar nu o rezolvă deplin.

Majoritatea de 123 voturi aduce o liniște pentru că și dacă la a treia cetire partidul muncitorilor ar trece la opoziție, ceea ce însă nu este

dulce: vinol Dar pentru ce se uită oare P. Miculescu tulburat la orologiu?"

Scriitorul zâmbi: „deoarece el te așteaptă pe tine, fetiță dulce, blondă, cu ochii verzi, o, numai pe tine!“

— „Se poate?“ întrebă ea. Pierre, tu trebuie să-mi povestești pe cale tot ce are să se întâmple în schița ta, dar știi: tot, tot! Acum însă vino... vino cu mine!“

G. Șerbănescu se duse cu ea.

Când se 'ntoarse seara târziu, obosit, nu cuteză să aprindă lampa. Cerul era atât de frumos, atâtea stele... un cer ca în Haldea. Când îți pot lumina visurile tale aceste candelă nemuritoare de aur, cine mai aprinde oare lampa durerii? Poetul se așeză lângă fereastră și începu să viseze... să viseze. Apele mari ale parfumului de măgherani îi inundau sufletul, îl răpeau, îl îmbătau. Și ar fi stat mult timp așa, nopți întregi, privind urieșele bolți înstelate, ascultând glasul florilor, inspirând aerul umed al nopții, dacă grija schiții pe care avea so prezintă a doua zi directorului, nu l-ar fi neliniștit. Aprinse lampa și se așeză la masă. Citi titula, frumoasă titlă: Vinol, pe care o scrisese mare și o subliniasse de două ori, apoi se uită iar în noapte, afară.

Deodată începu să rădă: „ei nu, ori și cum nu merge... întâmplarea de azi tot nu s'ar potrivi într'o revistă pentru familie...“

probabil, guvernul totuși va avea încă o mică majoritate.

A treia cetire a proiectului va avea loc sâmbătă în parlament, iar luni va ajunge în casa lorzilor și apoi îndată va urma și sancționarea.

Intâlnirea monarhilor în Venetia. Ziarul „Secolo“ scrie, că intâlnirea, ce va avea loc în Venetia între împăratul Germaniei, Wilhelm și regele Italiei, Victor Emanuel este de o însemnătate foarte mare. Fără îndoială această intâlnire a monarhilor nu va fi numai un simplu act de politețe.

În timpul mai recent relațiile dintre Italia și Franța sau slăbit, prin ce alianța Italiei cu Germania s'a întărit și mai mult.

Relațiile franco-germane. Ziarul Matin din Paris, scrie:

„Prinzul dela Cambon înseamnă un moment istoric. O înțelegere între ambele popoare este însă și necesară, căci avem de rezolvat acum mari probleme și trebuie deci să lucrăm în comun.“

Două popoare atât de mari nu pot fi ostile una alteia fără ași pricinui pagube reciproce.

Roosevelt ori Taft. Sub acest titlu confratele „Românul“ din America scrie:

Această întrebare și-o pun, bine înțeles, toți acei interesați în bunul mers al Statelor Unite.

Se pare a fi limpede, că Roosevelt este omul cel pe care-l cred mai mulți, că va fi candidatul partidului republican pentru noile alegeri, contra președintelui Taft. Acei cari încă pun nădejde pe La Follette ori Cummins sunt orbi, dacă nu pot vedea că favoriții lor sunt în afară de rândurile celor ce nu au speranță de a fi candidați.

Nu mai puterea personală a lui Roosevelt, nu mai fama numelui lui afară de mașinăriile partidului și partizanilor săi, dă puțința de pe acum ca cei ce știu judeca lucrurile de aproape vād de acum pe viitorul președinte al Statelor Unite în *Theodor Roosevelt*.

Ar fi o luptă prea mare din partea Taftiștilor și a mașinăriilor lor politice ca Taft să aibă încă puțința de a putea fi din nou candidat sau ales.

Ceea pe ce punem mai mare bază este, că Roosevelt sau Taft vor fi președintele pe viitor al Statelor Unite. Cu toată lupta împărțită a partidului democrat ea se pare că va cădea înainte de a se da o luptă de mai mare importanță.

La criza politică din Germania. Ziarul „Berliner Tageblatt“ din Berlin declară, pe baza unor informațiuni demne de crezare că Kiderlen-Wächter nu și-a dat demisia și că nici nu se așteaptă retragerea lui.

Se știe totuși că situația ministrului de externe nu poate fi considerată ca absolut sigură.

Cu privire la situația cancelarului Bettmann-Hollveg, păreri sunt foarte împărțite.

Retragerea lui Delbrück nu e nici ea iminentă.

Se pare totuși, că se petrece ceva, căci în cercurile politice se consideră ca sigur că tratativelor germano-engleze cari până acum s'au continuat la Londra, nu mai pot fi continuate pe baza de până acum.

Ca o dovadă despre aceasta se dă discursul lui lord Churchill, din care reiese că ambele puteri trebuie și pe viitor, ca și până acum, să se înarmeze una contra celeilalte.

Din această pricină, se afirmă că tratativele vor trebui îndrumate pe alte căi.

Rechemarea reprezentantului Spaniei pe lângă Vatican. În cercurile Vaticanului a produs o impresie cu totul neplăcută chemarea ambasadorului Nowarov, ca ministru de finanțe în cabinetul Canalejas, de oarece Nowarov a fost numit abia acum câteva luni ca ambasador pe lângă sfântul scaun.

Această numire e considerată ca o nouă dovadă, că primul-ministru spaniol menține politica perzistenței contra vaticanului. Numirea unui nou ambasador în locul lui Nowarov nu pare probabilă, pentru că guvernul spaniol e hotărît să nu numească un nou reprezentant pe lângă vatican,

cât timp Canalejas va refuza să rezolve chestia congregațiilor în înțelegere cu Vaticanul.

Planurile războinice ale Rusiei. La ministerul de externe din Viena, s'a dat unui ziarist următoarele informațiuni cu privire la situația internațională:

Nervozitatea generală trebuie atribuită în primul rând războiului turco-italian și pretinselor planuri ale Rusiei.

Se crede în general că Rusia are intențiuni războinice față de Turcia și e preocupată de proiectul că, dacă Italia va întreprinde într'adevăr acțiunea navală, anunțată de mult, în Dardanele, Rusia va ataca Turcia dela Nord.

Noi nu credem întemeiate aceste îngrijorări. Rusia a cooperat cu mult zel la realizarea păcii între Italia și Turcia și ar fi să lucreze în flagrantă contradicție cu precedentele ei declarațiuni, dacă ar provoca acum ea însăși un război.

Rusia trebuie să știe că în momentul când ar ataca Turcia, s'ar isprăvi cu pacea în Balcani și nici Grecia nici „România“ n'ar putea rămâne atunci liniștite.

Înainte de terminarea actualei acțiuni pentru încheierea păcii nu e posibil ca Italia sau Rusia să întreprindă o nouă acțiune.

Italia va aștepta rezultatul acțiunii pentru pace și dacă aceasta nu va reuși, abia atunci va începe noua acțiune prin care speră să ajungă la un rezultat mai grabnic al războiului.

Contrar acestor informațiuni, sosesc mai ales din Paris, știri cari arată că Rusia plănuiește, mari surprize.

Se afirmă că știrea după care Italia vrea să atace Dardanelele e numai o presiune pentru a-lili Puterile la o intervenție pentru pace.

Italia știe mai bine ca oricine cu ce mari sacrificii ar fi legat un atac al Dardanelelor!

Lupta pentru votul universal

Intr'adevăr azi se poate spune că pentru votul universal se dă o luptă și nu o luptă din cele ce s'ar putea numi *cu focuri curbe*, ci una din cele ce promite a se termina numai atunci când scopul va atins prin biruință completă.

Cu cât dușmanii mult așteptatei reforme se vor îndârji cu atât va spori numărul prietenilor ei și cu atât mai mult se va apropia critica clipă pentru cei câțiva privilegiați ai țării noastre, cari — pentru ca dreptate să se facă — vor trebui să renunțe la o parte din bunurile pe cari o soartă nedreaptă le hărăzise lor. Va fi cam grea această renunțare și tocmai pentru aceasta trebuiesc ajutați... Și pot să sper că de aici înainte pe fiecare zi sporește numărul acelor cari stăpâniți de simțământul egalei îndreptățiri a tuturor, își vor da obolul lor pentru a sprijini o renunțare... de mult așteptată.

Conștientă de o stăpânire nu tocmai îndreptățită și observând că începe a se face lumină în jur, clasa stăpânitoare a căutat alte mijloace prin cari să-și mențină situația și le-a găsit. A reușit să abată din drumul cel adevărat pe o parte din concetățenii noștri, dându-le caraghiosul rol de a prinde bășicile de săpun ale *utopiei* naționale maghiare. Au început și din aceștia câțiva a-și înțelege situația și farsa ce le-o joacă falșii lor îndrumători și acum nu se sfiesc a le aminti de oarecari datorii uitate... nu se pot însă lipsi de tot de distracția ce le-o oferă frumoasele bășici de săpun. În scurt timp însă și aceștia vor înțelege că au fost îndreptățiți pe un drum rău, ca prin rătăcirea lor să mai prelungească domnia clasei reacționarilor trândavi.

Va fi însă aceasta cea din urmă rătăcire a lor ca și a altor conștienți s'au

inconștienți. Ești la drumul adevărat, sfârșitul lui, care nu poate fi decât egala îndreptățire și desăvârșita libertate de dezvoltare a tuturor neamurilor, nu va mai fi departe.

*

Lupta pentru votul universal s'a declarat acum în întreaga țară.

În fiecare duminică și sărbătoare se țin întruniri în diferitele orașe ale țării, căci a sosit momentul ca să se dovedească prin solidarizarea maselor în luptă, că această reformă nu-i marfă de reclamă americană, ci o trebuință adânc simțită de marea majoritate a populației țării — o *necesitate de stat*. Și această mulțime tot mai covârșitoare prin numărul și voința ei și-a câștigat încrederea celor ce se interesează de cauza ei, prin sfințenia cauzei, ca și prin demnitatea cu care știu să o impună.

Neglijabili nu sunt ca număr și nici chiar ca putere; destul de neglijabili sunt ca număr dușmanii reformei, cari, cu toate acestea încă stăpânesc țara.

Locurile însă se vor schimba în curând prin forța iprejurărilor, s'au mai bine zis, *locuri* se vor libera și *locuri* se vor ocupa după dreapta măsură a *puterilor*, căci contra unui număr de 12 milioane de cetățeni de a doua mână, neglijabili până acum, ca și contra unei bune părți a maghiarimei, nu se vor mai putea împotrivi.

Felul chiar cum a fost purtată până acum lupta pentru votul universal arată evident, că ea se va termina prin biruința acestei reforme democratice, prin care Ungaria va păși spre o nouă viață.

După impunătoarea adunare din Budapesta a celor 100 de mii, — adunare care a reprezentat o forță impunătoare și bine disciplinată, numai ca să se știe, că dacă nu se va da de bună voie ceea ce ei și majoritatea cetățenilor vor ști să *pretindă* — se va ține azi, duminică, o altă adunare tot în Budapesta. Vor lua parte: partidul justhist, societatea generală pentru votul universal, societatea generală a micilor proprietari, partidul social-democrat, Reform-Club ș. c.

Sunt anunțați mai mulți oratori, între cari și Iuliu Iusth. Și acest Iusth politician de meserie... va declara ca și de altădată, că cu trup și suflet e pentru votul universal, egal, secret și după comune — și la urmă o desamăgire, o inconsecvență proprie soiului de politicieni amintit :

Asigurarea supremației maghiare și a influenței intelectualilor în conducere printr-o *dreaptă*... arondare a cercurilor electorale.

Iată și *arondarea* care strigă la cer prin nedreptatea ei: Cercurile trebuiesc arondate în așa fel, ca orașele să fie *favorizate*, alegând pe deputat cu un număr mai mic de voturi decât cercurile provinciale. Numărul celor 81 cercuri electorale orășenești ridicându-se la 150, chestia supremației maghiare ar fi rezolvată.

Iată ce se poate aștepta pentru noi dela un Iusth, care în primul rând face

politică,.. și poate că nici în al doilea rând nu-l preocupă așa de mult soarta desmoșteniților, știe însă să exploateze mișcarea democratică pentru bine priceputele sale scopuri. Oricum am judeca însă acțiunea lui potrivit împrejurărilor de acum va duce cu un pas înainte — involuntar — și interesele noastre.

Ceeace însă îi determină și lui această atitudine, e mișcarea maselor — și el vrea să fie omul viitorului, iar această țintă nu se poate ajunge decât punându-se în fruntea maselor.

Insuș Justh și opoziția sa parlamentară înseamnă mult mai puțin decât cea opoziție în afară de parlament, care luptă pentru că are ceva pe suflet, are drepturi de revendicat, are un ideal, iar nu pentru că să zică, că face politică.

Faptul acesta se va dovedi și mâine, cum nu de mult s'a dovedit. De data aceasta în afară de muncitori vor lua parte cetățenii de toate categoriile pentru că toți vor marea reformă. Și dacă cu ocazia trecutului s'a pus la cunoștință o dorință, pe care n'au auzit-o acei pe cari îi privește, se speră că de data aceasta se va încerca a se ști dacă nu cumva sunt surzi ca *altfel* să trateze cu ei.

Să sperăm însă că prin repetite și dese sguduiuri se va desrădăcina pe încetul copacul privilegiilor de clasă crescut din straturile adânci ale atâtor veacuri.

Scrisoare din Roma

După atentatul contra regelui Italiei.

Atentatul la viața regelui Victor Emanuil III-lea continuă a fi preocuparea de căpetenie a opiniei publice italiene.

Antecedentele asasinului Antonio D'Alba, felul cum el trăiește în închisoare, cercetările poliției spre a se vedea dacă a fost sau nu un complot la mijloc, — sunt subiectele la ordinea zilei.

În privința lui D'Alba nu s'au prea aflat multe amănunte de senzație. El e fiul unor oameni simpli, dar de treabă. Tatăl său e gardian la Termele lui Caracalla, iar mamă-sa o bătrână, cu frica lui Dumnezeu. Părinții au trăit în totdeauna foarte retrași și în mahalaua lor erau respectați de toți vecinii. Nu tot așa junele Alba, care avea la activul său cât-va condamnări și era o fire închisă și veșnic îmbufnată. Era completamente lipsit de sentimente filiale și una din condamnări era datorită tocmai maltratării părinților săi. În copilărie suferise de meningită și de aceea rămăsese cu inteligența foarte slăbită. Într'un cuvânt, din cercetările de până acum apare ca un individ anormal, degenerat.

Oamenii de știință chemați să se pronunțe în privința lui, în legătură cu atentatul comis, au dat judecăți diverse. Unii au spus, că fiind un om deficient, nu putea lucra din indemn propriu iar alții au declarat, dimpotrivă, era capabil de acțiuni monstruoase, nehibzuite.

Poliția italiană, la rândul ei caută în mod febril să afle dacă D'Alba avea ori nu complici, da și în această direcție rezultatele cercetărilor sunt contradictorii.

Dintr'o parte vin informații că D'Alba ar fi fost nu de mult în Elveția, unde ar fi stat în legătură cu cei mai periculoși anarhiști și cu agenți ai comitetului junilor turci, iar de altă parte se desmint aceste informații și se declară că atentatorul n'a părăsit în viața lui teritoriul Italiei. După

arestarea lui D'Alba se spunea că nu s'au găsit la el decât câțiva gologani și că era întotdeauna lipsit de mijloace iar astăseară circula pe aici svonul că s'au găsit în căptușala hainei sale două hârtii de câte o mie de lire! Față de atâtea știri contrazicătoare, e greu să știi care e adevărul.

În arest se pare că atentatorul are o purtare liniștită. E foarte abătut, nu vorbește deloc și uneori chiar plânge. Se svonește că la un moment dat a încercat să se sinucidă, tăindu-și vinele cu nasturii de metal ai pantalonilor, care au fost înlocuiți, din această pricină, — cu nasturi de os. Va trece încă timp până ce poliția își va termina ancheta și se va putea începe procesul. Cum D'Alba e încă minor, el va putea fi condamnat la maximum 30 ani reclusiune, — pedeapsă ce, de altfel, e probabil că va căpăta.

În cursul anchetei sale, poliția din Roma a făcut o sumă de percheziții, la o mulțime de străini ce i-s'au părut, s'au i-au fost denunțați ca suspecți...

Ca în totdeauna însă la asemenea ocazii, poliția și-a cam pierdut capul, legându-se și de oameni cu totul nevinovați, și inofensivi. În cazul de față, poliția italiană face toate eforturile să poată descoperi existența unui „complot turcesc”, — ca să micșoreze astfel impresia rea ce ar putea produce în străinătate atentatul unui italian în contra regelui său, în actualele momente politice. În goana ei după complici, poliția din Roma, pe baza unei denunțări venite din Elveția a chemat și reținut la siguranță pe un cunoscut român macedonean d. Nicolae Tacit, fost inspector al școlilor române din Macedonia, care se află aci de câteva luni și face cercetări în bibliotecile Romei...

Ceeace e straniu în toată această afacere, (în jurul căreia presa de aici a făcut o vâlvă nemai pomenită) este, că pe când denunțarea pomenită, dădea pe d. Tacit ca un individ misterios, ale cărui urme au fost pierdute, dânsul, se plimba în fiecare seară prin centrul Romei, mânca la un restaurant foarte frecventat și se întâlnea mereu cu ziaristi italieni cunoscuți, ba chiar a scris singur ziarelor de aici, protestând cu indignare împotriva svonurilor calumnioase puse în circulație în contra lui, și-și dădea adresa locuinței sale. Numai după ce singur și-a dat adresa, poliția s'a mișcat. Ori e evident, că dacă d. Tacit, avea să-și reproșeze ceva incorect, n'ar fi stat la Roma, și mai puțin încă s'ar fi oferit singur să dea lămuriri autorităților. Totuși, poliția de aci, după ce i-a luat un lung interogator, după ce i-a răscolit tot ce avea prin odaie, îl ține de trei zile la poliție, anunțând prin ziare că nu e arestat ci numai „reținut” și că va fi liberat, îndată ce vor sosi informațiile ce s'au cerut despre el guvernului din București.

Ori cum, acest procedeu samavolnicesc al poliției italiene de a reținea 3 zile pe un străin, care nu s'a făcut vinovat cu nimic, nu are nici o scuză. Denunțarea mai sus amintită, trimisă din Elveția și publicată de mai multe ziare, aruncă acuzări analoge, — de a fi participat la comploturi anti-italiene — și în contra altui macedonean, d. Tascu Pucerea, student la Geneva, dar și acesta a protestat energic, printr'o telegramă adresată ziarului „Tribuna”.

Proveniența acestui soi de denunțare e neînțeleasă. Ea ori vine dela agenți polițienesci, cari vrând să arete necesară slujba lor, denunță în dreapta și în stânga, ori provine dela dușmanii politici și personali (cum de altfel bănuia d. Tacit îndată ce a văzut numele său prin ziare) și atunci e foarte trist pentru moralitatea luptelor politice celor în cauză. Dar asupra acestui regretabil caz va trebui să se facă lumină.

Poliția italiană nu s'a legat numai de macedoneni, ci de vre-o două zile încoace, percheziționează tot felul de străini, americani, ruși, unguri etc.

Presa locală prevăzând, că acest exces de zel al domnilor dela *questura* va putea da naștere la incidente diplomatice, a început să le strige

GONDA

Stabiliment de vestminte

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA HUNYADI nr. 7.

Cea mai mare casă de tot felul de vestminte pentru bărbați, copii și fetițe.

Secție pentru comande după măsură. Pânuri originale engleze.

Prețuri ieftine.

Telefon 451.

basta! și să le spună, că mai bine făceau să fi avut acest zel înainte și să fi prevenit atentatul, arstând la timp pe agresor!

Roma, 18 martie 1912

Tiberianus.

Știri politice din Viena.

Situația parlamentară. — Cercurile vieneze și criza ungară.

Astăzi s'a sfârșit în parlament prima cetire a reformei militare și proiectele s'au predat comisiei militare. Care va fi în viitor soarta acestor proiecte, aceasta, în esență, va depinde dela aceea, cum se vor desvolta întâmplările din Ungaria. Prima cetire a reformei militare a făcut o impresie atât de deprimătoare, pentru că interesul parlamentului n'a fost nici decum așa de intensiv, după cum cu drept s'ar fi presupus într'o așa însemnată chestiă. Tonul, în care a decurs dezvoltarea, este în general mulțumitor, pentru că oratorii tuturor partidelor și tuturor naționalităților au respins cu o mai mare ori mai mică hotărâre, ținuta care a luat-o parlamentul și guvernul ungar în chestia reformei militare și cu această ocaziune s'a arătat într'un mod imbucurător, că ori cât de desbinat și neunit ar fi, parlamentul austriac există totuși un teren, pe care toate partidele se unesc și acesta este judecata asupra politicii făcute de maghiari. Critica asupra străduințelor maghiare, făcută de oratorii partidelor creștin-social, național-german, sud-slav și boem a atins simțimentele cercurilor maghiare foarte neplăcut și acesta se vede din aceea, că vre-o câteva ziare din Budapesta s'au ridicat cu afirmațiunea impertinentă, că ar fi fost datorința președintelui parlamentului, ca să nu permită atacurile la adresa partidelor maghiare.

Cui se voințește a se impune cu o astfel de aroganță? Aceasta poate avea ca urmare numai, ca și acei puțini, cari, fără de a-și putea da seama pentru ce, mai păstrează simpatii față de maghiari, să ajungă la convingerea, că față cu intoleranța maghiară trebuie să dispară orice rezervă, că orice considerare, orice cruțare este zadarnică și greșită, și numai o energie de fier este mijlocul adevărat, de a impune maghiarilor.

Ar fi fost de dorit, ca parlamentul austriac să-și fi spus părerea sa și mai clar, decât cum a făcut-o de fapt; cu toate aceste ținuta parlamentului austriac trebuie să mulțumească și cea mai bună mă-sură pentru aceasta este indignarea care se observă în presa maghiară.

În audiențele personalităților politice maghiare la monarh a intervenit o pauză. Toate audiențele, ce vor mai fi nu pot schimba faptul, că monarhul în chestia chemării rezerviștilor nu va face nici o concesie.

În chestia aceasta s'a pus deja ultimul cuvânt și coroana nu va concede unui altuia, ce a refuzat lui Khuen Héderváry, deși ea a știut, că prin aceasta Khuen va fi constrâns să demisioneze.

Dacă se va arăta, că o lege militară definitivă nu se va putea vota, atunci coroana se va mulțumi și cu un provizoriu, care asigură crearea contingentului recruților. Concesiuni însă nu va face. Astfel văd cercurile din Viena rezolvirea.

Viena, 22 martie.

Austriacus.

Un tratat complet al artei de a convinge ar putea să nu conțină decât cinci capitole: Afirmație, Repetiție, Prestigiu, Sugestie, Contagiune.

Contagiunea mintală e cel mai sigur mijloc de propagare al opiniunilor. Cea mai mare parte dintre convingerile politice sunt primite prin contagiune. Se caută pe urmă a li-se găsi un veșmânt rațional pentru a le justifica.

Gustave Le Bon.

Cronica femenină

Limba noastră

(În atențiunea mamelor române)

Nici un om pe lume nu e atât de rău, ca în sufletul lui să nu afli și un sâmburel bun, o însușire frumoasă, și iarăș nici un om pe lume nu e atât de bun, ca în sufletul lui să nu încolțească și răsără și porniri rele și vre-o greșală.

Prima datorință a grădinarului când sămână e să aleagă sămânța cea bună de cea rea. Grădinarul bun tot în jurul sâmburelui bun se învârtește.

Ii pândește primul mugurel; îl leagă și curăță din jurul lui plantele nefolositoare și veninoase, ca mugurul nobil să se desvoalte neconturbat.

O mamă bună în tocmăi ca și grădinarul cuviincios, e chemată să vegheze asupra dezvoltării trupesti și sufletești a micilor ființe debile, pe cari Dumnezeu i-le-a dat în grije. O mamă cuminte tot dela însușirile cele bune ale copilașilor va pleca spre îngrijirea și formarea sufletului; a voinței și a caracterului lor. Dacă voințește o mamă să crească din copilașii ei români adevărați, atunci din cea mai fragedă etate, întocmai ca o sentinelă trebuie să vegheze, ca copilașii ei să iubească, să adoare limba noastră românească.

Iubite mame, cari aveți dragoste cătră neamul nostru, — și toate trebuie să aveți — veghiați asupra limbei copilașilor voștri, îi deprindeți să le fie drag a vorbi românește, iar în familie nu încercați a vorbi cu ei altă limbă decât cea românească.

Sunt atât de multe și de mari piedecile, cari se pun în calea dezvoltării noastre naționale, încât mamelor le rămâne incredințată temelia și trănicia neamului nostru.

Cel mai puternic seut și pază al unui popor e așezat la sânul mamelor vrednice.

Nu mai la sânul mamelor conștii de chemarea lor nu se poate furisa dușmanul.

Acolo el n'are loc și n'are putere să vie cu silă și volnicie.

Mamelor române, fiți cu luare aminte, căci dușmanul cu ispită și cu lingușire totuș străbate uneori și vără câte-o scântie din focul mistuitor care fără de veste cuprinde altarul nostru național, și pe încetul focul acela păgubitor va distruge sentimentele naționale ale copilașilor voștri.

Aceea schinteie cutropitoare, e prea puțina grije a mamelor, de creșterea națională a copilașilor lor. E lipsă de energie și zel, pentru dezvoltarea și cultivarea limbei noastre românești.

Păziți copilașii voștri, și cu energie îndoită pretindeți, ca în familie și afară de școală oriunde, copilașii numai românește să vorbească. Căci în familia unde limba românească e neglijată, și dragostea de mamă, cu desmierdările ei dulci, va veni în altă limbă, acolo pe încetul sentimentele naționale dispar, și copilașii azi îndrăgesc limba străină, mână portul și cântecetele până când pe urmă nu vor avea iubire cătră ce este al nostru, vor fi numai cu numele român, iar inima și sentimentele străine.

Mamelor, depărtați din jurul copilașilor voștri tot ce este străin neamului nostru!

Smulgeți din rădăcină plantele veninoase, cari se apropie de odraslele voastre gingașe, ca toată căldura dragostei răsărită în sufletul lor curat să fie numai pentru limba mamei lor.

Sfântă să fie gândirea copilașilor noștri cătră tot ce este românesc — și atunci nu e putere pe lume, care să ne iee bogăția noastră națională: *limba*.

Chemarea mamelor e grea, pentru că piedecile dezvoltării în limba noastră sunt multe și mari, — dar iubirea de mamă e nemărginită, și când ia din iubire va lucra pentru neamul ei, întărirea zidului național va fi atât de tare, că

nici o ispită, nici o momeală, și nici o putere nu va putea dărâma aceea, ce din iubirea de mamă s'a zidit.

O mamă.

Prietenie franco-română la Paris

O interesantă inițiativă a fost luată de cătră membrii coloniei române și de cătră membri ai învățământului și ai corpului studentesc dela Paris.

Un comitet de inițiativă a reunit zilele trecute în adunare constitutivă la Casa studenților dela Paris, profesori, studenți, literați, toți însuflețiți de dorința de a alcătui o asociație puternică și energică care să poată reuni și restrânge legăturile de amicitie franco-română.

După o călduroasă cuvântare a d. Mario Roques, titularul noii catedre de limba română, creată la facultatea de litere, adunarea a aprobat programul și statutele noii societăți care se intitulează: *Alianța universitară franco-română*.

Comitetul în care se relevă numele editorului Fiquiere, directorul revistei „Revue d'Europa et d'Amerique”, C. Poincot, literat, M. Viard, președintele Asociației generale a studenților din Franța ș. a. și-a constituit biroul, precum urmează:

Președinte: *Mario Roques*,

Vice-președinți: *Raphael Barquissau* și *Nicolae Șerban*,

Secretar: *Jaques Toutain*,

Casier: *Bratu*.

Extragem următoarele părți din statutele noii societăți care dat fiind patronajul înalt al d-lui Lahovary, ministrul României la Paris și al Universității dela Paris — pare a fi chemată la un viu succes:

„*Alianța universitară franco-română*” își propune:

1) De a grupa și de a organiza, în vederea unei acțiuni comune, toate simpatiile filo-române, de a pune pe românii din Paris în contact cu toate manifestațiunile culturii franceze, de a oferi studenților toate înlesnirile pentru studiul limbii și literaturii franceze.

2) De a pune la dispoziția studenților și savanților francezi operele necesare pentru studiul vieții și a culturii române și de a-i pune în raport cu centrele universitare române.

3) De a stabili în România, sub patronajul Universităților din București și Iași, instituții similare.

Primele mijloace de ale alianței franco-române sunt conferințe din partea a diferite personalități literare și universitare despre chestiuni franceze și române, care se fac la sediul social, 18 str. Pierre Curie (Paris V-e); o revistă; o bibliotecă de cultură română.

Noua asociație nu va întâlni de sigur decât simpatii în ambele țări.

Organizatorii au voit să înceapă prin realizări practice, în loc de a propune imediat un vast program; preocupările de ordin economic vor veni mai târziu; cât pentru chestiile politice, ele au fost riguros alungate din sânul societății, și promotorii acestei generoase idei au voit a închide toate porțile acestor fermenti de discodie și de dușmănie.

Această săptămână pariziană a fost bogată în evenimente române. Vinerea trecută a avut loc la Sorbona, inaugurarea cursului d-lui Mario Roques, desemnat a ocupa catedra de limbă și de literatură română creată la facultatea de litere.

Noul profesor, încă foarte tânăr, de un aspect cu totul simpatie, și foarte devotat cauzei filo-române, vine dela școala de limbi orientale, unde a profesat filologia română; venirea sa la Sorbona este o reîntoarcere; el se găsea aici acum doi ani în calitate de însărcinat pentru cursul de limbi romane. Lucrările sale anterioare îl desemnau între toți pentru acest post pe care-l va împlini cu competența și autoritatea necesară.

În lecția sa de deschidere, noul profesor a indicat mai întâiu interesul ce prezintă pentru filologi limba română, *singura dintre limbile romane*

Licitație concesionată de autorități și desfacere de prăvălie a văduvei : : :

inokai Tóth Lajos

AARD Józseffőherceg út

(vie-à-vis de casa orașului).

Se află totfelul de stofe

pentru haine bărbățești

care a fost izolată la o epocă istoricește definită de rătăcirile României și a cărei evoluție și modificări datorite influenței slave și turce se pot stabili cu o bună siguranță.

A expus apoi programul ce-și propune de a îndeplini anul acesta și în viitor la Sorbona: din punct de vedere literar, el va explica texte române, începând prin lucrările lui Carageale; din punct de vedere filologic el va lucra cu elevii săi la stabilirea unui dicționar român, în colaborare cu savanții și corpurile constituite care se ocupă de acest lucru în România. Elementele limbii române vor continua a fi predate la școala de limbi orientale.

Auditorul i-a făcut un foarte frumos succes d-lui Roques a cărui eloquentă convingătoare și curcioasă a făcut cea mai frumoasă impresie.

Raphael Borguissau.

„La Politique”

Glume

Mufardin nu înțelege să cedeze cineva în materie de politeță.

Căpătând o scrisoare al cărui semnator îl ruga să primească asigurarea considerațiunii sale distinse, el își sfârși răspunsul cu formula aceasta:

„Primiți asigurarea considerațiunii mele încă și mai distinsă decât a d-voastră”.

— Mergi și tu la școală, micuțule?

— Da.

— Și ce faci acolo?

— Aștept să ne dea drumul.

La un bancher:

Badea Ion. — Da ce vinzi d-ta aici?

Bancherul. — Capete de măgar.

Badea Ion. — Da! ști că-ți merge bine negustoria? Nu mai ai în prăvălie decât unul.

Impăratul Wilhelm în Viena

Viena, 23 martie n.

Azi dimineată împăratul Wilhelm a sosit în Viena, să viziteze, ca de obicei, pe aliatul și prietenul său, pe M. Sa monarhul Francisc Iosif. Impăratul Wilhelm a plecat ieri seară din Berlin, însoțit fiind de prințesa Victoria Luiza, prințul August Wilhelm și soția acestuia precum și de mareșalul curții contele Eulenburg și prințul Fürstenberg.

Cartierele orașului din apropierea castelului Schönbrunn au fost decorate cu drapel și flori frumoase. Pe străzi popor mult aștepta sosirea împăratului. Gara din Pentzing era bogat decorată. Pe peronul gării o companie de gală a reg. 82, cu drapel și muzică a dat onorurile. Impăratul Wilhelm a fost salutat de către arhiducele Leopold Salvator, în numele M. Sale monarhului. Afară de arhiducele Salvator mai erau și alți arhiduci, ministrul plenip. german Tschirsky cu soția sa, personalul ambasadei germane, prim-consulul german din Budapesta cont. Brockdorff-Rantzau, reprezentanții coloniei cetățenilor germani din Viena, Neumayer primarul Vienei și somitățile civile.

Trenul imperial a intrat în gară la orele 10 și un sfert. Muzica militară a intonat imnul casei domnitoare germane. Intre aclamațiile entuziaste ale publicului împăratul Wilhelm a scoborit din vagonul-salon.

El purta uniformă de general austro-ungar. Impăratul salută foarte cordial pe arhiducele L. Salvator, apoi și pe ceilalți arhiduci.

Damele au plecat la pavilionul de gală, unde au salutat personalul ambasadei germane iar împăratul Wilhelm cu prințul August Wilhelm și cu arhiducii au trecut în revistă compania de gală. După aceasta împăratul a plecat la pavilionul de gală și după un cercle scurt a urcat în trăsură de curte, însoțit fiind de arhiducele Leopold Salvator. Din cauza ploii trăsură a fost închisă. În trăsură

primă erau împăratul Wilhelm și arhiducele L. Salvator, apoi au urmat trăsurile cu arhiducii și cu ceilalți oaspeți.

Dela gară trăsurile au plecat la Schönbrunn.

Internat pentru studenții români din Budapesta

Societatea literară academică „Petru Maior” a tinerimei române dela universitatea din Budapesta, la 21 și 22 aprilie a anului curent, va serba al 50-lea an al existenței sale; la această serbare ne putem aștepta, că va participa mult public inteligent românesc.

Astfel de serbări, dacă aranjamentul lor se exhauriază numai în conveniri sociale și în producțiuni artistice, cad în categoria serbărilor jubulare de toate zilele, și chiar în zilele următoare a trecut publicul peste ele la ordinea zilei. Au numai un rezultat pozitiv, avem adecă ocaziunea a vedea, că și elementul nostru dispune de puteri artistice, cari sunt în stare a satiface pretențiuni artistice de condițiuni mai înalte, și nu suntem avizați numai la produsele și la puterile culturilor străine. Când însă cu ocaziunea astorfel de serbări culturale să ia inițiativa și se face începutul la crearea de instituțiuni culturale, cari sunt menite a influența în mod favorabil dezvoltarea culturii și conștiinței naționale, atunci serbarea jubilară cade în categoria serbărilor memorabile, iar publicul o ține în memorie timp nedeterminabil.

Scumpetea cea mare, ce de mai mulți ani s'a instăpănit în întreaga Ungarie, și care, în mod esențial, nu va mai scădea nici când, apoi demoralizarea, căreia e expus tineretul de școală în viața orașelor mari, precum și disciplinarea tineretului la muncă serioasă pentru viața practică, a adus pe oamenii, cari se ocupă cu instrucția și educația tineretului de școală, la convingerea, că numai întreținerea în internat până și la gradul universitar, corespunde mai bine condițiilor economice, igienice și morale, și că totodată pregătește tineretul la disciplină și la seriozitatea vieții după ce iese din școală. Și fiindcă în internat căpătă tineretul întreținere mai solidă și cu un preț mai moderat, și fiindcă stă sub control, în toate orașele, unde se află și numai școli medii, se înființează internate pentru tineretul de școală, și aceste internate sunt totdeauna pline.

În Budapesta sunt tot felul de școli, ce produce cultura modernă și se vor înființa și în viitor, după cum va pretinde progresul cultural și economic, deci în Budapesta totdeauna vom avea tineret la școli în număr mare. Acum vor fi aproape 200.

În Budapesta toate confesiunile și toate națiunile au internate pentru tineretul lor dela școli, chiar și sârbii au internatul lor „Tökölianum”; numai tineretul român n'are internat, trăgește respirat în condițiuni miserabile, cari nu corespund nici recerintelor igienice, nici celor morale, dar nici acelor naționale.

E adevărat, că fiecare tânăr român, care voește să fie privit de om cinstit, trebuie să fie insufletit de zelul pentru binele și prosperarea poporului românesc, dar și acea e adevărat, că inteligența română are datorința morală a griji, ca tineretul să capete creștere sănătoasă, morală și națională.

Spre acest scop țin eu serbarea iubilară a societății „Petru Maior” de cea mai potrivită ocaziune, ca în cadrul aranjării ei, adecă la 22 aprilie în ședința ce se va ține sub presiunea domnului Parteniu Cosma, să se constituie o societate culturală pentru înființarea unui internat românesc în Budapesta pe sama tineretului român dela școlile medii, dela academii și dela facultăți incluzive politehnica; — în acest med ar cădea serbarea iubilară dela 21 și 22 aprilie în categoria serbărilor jubulare memorabile.

Dacă domnul Parteniu Cosma a presidat înainte de 50 de ani societatea „Petru Maior” la înființarea ei, se cuvine ca să prezideze și constituirea societății pentru înființarea internatului.

În acest mod va ajunge cu timpul tineretul român dela școlile mai înalte din Budapesta la un adăpost cinstit și cu un preț mai moderat, și eu cred, că fiecare inteligent român, care a umblat în oraș mare la studii, și cunoaște miserabilul, mod de trai a tineretului dela școli în oraș mari, cu bucurie va conlucra la înființarea acestui internat și vom ajunge timpul, când mii de părinți români se vor bucura, că băieții lor au căpătat loc în acest internat și tot mii de părinți români se vor bucura, că ginerii lor au avut loc în acest internat, unde au fost ferțiți de viața destrăbălată a orașului mare.

Așa dar eu sunt de hotărâtă părere, că ședința dela 22 aprilie, comitetul aranjator s'o mute pe 10 oare, și că obiectul principal al acestei ședințe să fie constituirea societății, desbaterea statutelor și alegerea comitetului; comitetul apoi va avea a prezenta statutele la guvern spre aprobare.

Principiile conducătoare ale statutelor va fi următoarele: Societatea are de scop a aduna capitalul necesar, a înființa, inactiva și conduce internatul; — mijloacele ar fi taxele membrilor, legăte și donațiuni; afară de taxele membrilor și afară de legăte, toate contribuțiile și toate sumele incurse de oriunde și sub orice titlu cad în categoria de donațiuni.

Membri ar fi: patronii cari ar solvi odată pentru totdeauna 1000 cor., membri fondatori 500 cor., membri pe viață 300 cor. și membri ordinari, cari în scris s'ar obliga pe un timp de 5 ani a solvi în tot anul o taxă de 10 cor.

Sediul societății e Budapesta, unde funcționează stabil biroul și ține comitetul ședințele; adunarea generală e ambulată se poate ținea și în oricare sat sau oraș pe teritoriul locuit de elementul românesc cu durata de una zi.

Agendele le prevede adunarea generală, comitetul și biroul: plasarea și învârtirea capitalului, aprobarea planului de zidire și a proiectului de opere, eventual cumpărarea unei case, stabilirea regulamentului intern al internatului, modificarea statutelor și dreptul de dispunere asupra averii, cade în competența adunării generale; conducerea internatului, aplicarea și dimiterea prefectului, economului și a personalului de serviciu, precum și administrarea averii cade în competența comitetului; biroul prevede afacerile curente.

Voi elabora un proiect detaliat de statute și îl voi publica în „Românul” ca publicul să-l cunoască și ca să servească de bază la desbaterea și stabilirea statutelor.

După ce se va aduna capitalul necesar, conform recerintelor împrejurărilor ale timpului se pot modifica statutele.

În Budapesta și în Cluj se va concentra totdeauna cea mai mare parte a tinerimei noastre la școlile de caracter academic și universitar; în Cluj face dispozițiuni *Asociațiunea pentru cultura poporului român* pentru înființarea unui internat pe sama tineretului român dela școlile mai înalte de acolo; — pentru Budapesta nu rămâne alta, decât a înființa o societate se parată spre acest scop carea cu ajutorul tineretului universitar să ia asupra sa munca de a aduna capitalul și de a inactiva internatul; nu se poate și Budapesta pune în sarcina *Asociațiunii*, căci ar fi prea tare reținută dela adevărata ei chemare, adecă dela munca de a promova cultura poporului în senz general luat, iar autoritățile noastre bisericicești au destul năcazul lor cu școlile populare; iar dacă împrejurările timpului ar afla de mai bun caracter confesional, ușor se poate împarti în două despărțăminte și fiecare despărțământ pus sub conducerea bisericei sale, lucrul principal e adunarea capitalului.*]

Va zice cineva, că e greu a aduna capitalul necesar pentru un internat în stil mai mare; aceasta e adevărat, dar trebuie lucrul început, căci altcum, spre rușinea noastră, tot noi rămânem cei din urmă; — ne trebuie în Budapesta trei bărbați reali și activi, un prezident, un secretar și un casier, și zel din partea publicului; acest zel al ținea

*) Să ne despărțim oare și aicea? N. Red.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central” condusă în spirit modern găsește Onor. Public beuturi și bucătăria care îndeștește cele mai delicioase dretensiuni. După teatru cină caldă.

Pentru cununi și bancheturi săli separate. Zilnic taraf de țigani de primul rang. In cafenea după teatru cină exquisit.

Cu deosebită stimă:

AUGUSTIN CSERMÁK
hotelier.

treaz și a procura membrii, e și datorința morală a universitarilor.

În anii trecuți, aproape în tot anul s'a scris și vărsat din partea elementului român din Ungaria, cam două milioane de coroane în acțiunile institutelor financiare românești; iară pe anii 1912 și 1913 e hotărât, — ce numai până acum e cunoscut — urcarea capitalelor de acțiune cu suma de peste cinci milioane de coroane, deci nu e adevărat că suntem săraci; din tantiemele și dividendele acestor milioane va ajunge ceva și pentru internatul român din capitala Ungariei.

Dacă se va înființa acest internat, tineretul român dela școlile mai înalte din Budapesta va avea un adăpost solid cu preț mai moderat, va fi mai ferit de spiritul străin și de desdrăbălarea vieții de oraș mare; — și atunci și societatea „Petru Maior” va avea azilul său în acest internat.

Emanuil Ungureanu.

Scrisoare din Iași

Câteva date din viața lui George Enescu. — Un proces de mare interes. — Concertul societății corale „Carmen”.

Iași, 21 martie n.

Credem interesant pentru cetitori, acum când numele lui Enescu a fost întâlnit de nenumărate ori în coloanele acestui ziar, să dăm câteva date din viața aceluia care a fost sortit să fie cel mai strălucit purtător al tezaurului artistic-muzical al nației noastre.

Enescu e moldovean, de loc din Slobozia-Cordăreni, județul Dorohoi. Tatăl său, Costache Enescu, un boer harnic și așezat, își cultivă, cu o dragoste cum rar mai găsești la boerii noștri de astăzi, pământul său moștenit din moși. Din vre-o 8 copii câți a avut i-a murit toți, în vârsta fragedă, afară de George, pentru care mama sa avea o stăruitoare supraveghere, presimțind par'că fala pe care o va face mai târziu nu numai familiei ci și neamului nostru întreg.

Era numai de 4 ani când auzi pentru întâia oară pe niște lăutari cântând la Slănic, unde se dusesse cu tatăl său. Copilul, cu ochii înlăcrămați, a ascultat nemai săturându-se cântecele acelor lăutari, cari i-au lăsat o profundă impresiune. N'a vrut să mai știe de atunci de nimic, până când tatăl său l-a liniștit cumpărându-i o scripență, de aceea cu cari se joc de obicei copiii. În mai puțin de o lună a învățat, pe vioara sa atât de primitivă, toate cântecele pe cari le auzise la lăutarii din Slănic. Minunat de acest lucru, tatăl său i-a aduse pe un bătrân profesor de vioară din Dorohoi, un neamț; să-i dea lecțiuni. N'a trecut mult timp și genialul copil mânua arcașul cu tot atâta pricepere ca și profesorul său. Cea mai mare plăcere a sa era să contemple paginile mari ale caetelor de muzică, pe cari notele stau presărate ca și florile pe un câmp. Într-o zi tatăl său găsindu-l plângând cu căpușorul pe un caet de note, îl întreabă de ce plânge. „Am să pot eu oare, tată, să scriu cum e aici?”

Când avea aproape 7 ani, isprăvise de învățat tot ce s'a priceput să-i predea profesorul său. Neamțul, om de treabă, simțindu-și insuficiența, îl sfătui pe conu Costachi să facă cu George cece se obișnuiește în țara sa: când un părinte sărac are un copil atât de talentat, îl duce la împărat și i-l dă în seamă să-l desăvârșească. La curtea noastră regală în deosebi M. S. regina a rămas foarte încântată de talentul copilului, și după aceea a isprăvit de cântat îl sărută pe frunte.

La vârsta de 11 ani aflăm, că a terminat conservatorul din Viena cu *auszeichnung* (elogii). A urmat apoi la Paris, unde a luat *premier prix du conservatoire pour violon*, iar la vârsta de 17 ani s'a prezentat celebrului șef de orăstră de pe vremuri, Edouard Colonne, căruia i-a înmănat manuscrisul lucrării sale simfonice „Poemul român”. Colonne o găsi bună, căci vestita sa orăstră o cântă cu un mare succes. Deatunci fecunditatea

pe terenul compozițiilor — rapsodii românești, lieduri pe poeziile Carmen Sylvei, scânteeoare broderii pe versurile celor mai buni poeți francezi contemporani etc. — crescute neconținut, și orăstra Colonne își făcuse o specialitate de a anunța bucăți inedite „du maître roumain”. În acest interval a învățat și piano, devenind un pianist tot atât de abil ca și violinistul.

Concertele date prin capitale ale lumii l-au făcut celebru și criticii muzicali recunosc în unanimitate, că Enescu e unul dintre cei mai mari violoniști (criticii francezi susțin, că e cel mai mare) și un puternic orăstrator al muzicii moderne. Așa îl privește străinii pe Enescu al nostru.

...Într-o vară, venind acasă la părinți, puse pe niște țigani lăutari să-i cânte din cele bătrânești. Le ceru apoi o vioară și începu el însuși să le cânte. Țigani holbară ochii mari și începură a se privi întrebător. Iar unul dintre ei, mai îndrăzneț: „Haoleo, mâncate-aș coconășule... Lua-o-ar dracul de vioară! Dă-o încoa, să mi-o izbesc de pământ!...”

*

Un caz întâmplat în vara anului trecut, a cărui proces e încă în dezbateri, evidentiară pe deplin ura, ce până la crimă, a fiilor poporului ales față de creștinii de orice neam.

În dimineața zilei de 10 martie 1911, vizitiul Zamfir Rusu, după ce a adus pe stăpânul său Nathan Wachtel la o fabrică de frânghie unde acesta avea niște afaceri, a plecat cu trăsura la o crâșmă din apropiere unde a întârziat puțin, încât Wachtel fu nevoit să se întoarcă acasă pe jos. Rusu bănește atunci că stăpânul său înadins l-a lăsat la crâșmă, ca să se poată duce singur acasă la concubina lui Rusu, care slujea tot la Wachtel. Pe tema aceasta, venind la Wachtel, îi face gălăgie, iar acela îl lovește cu piciorul, îl bate cu un băț și pune să-l închidă într'un grajd, de unde apoi e dus la comisie. Dându-i-se seara drumul, Rusu, cu acelaș gând bănuitor că Wachtel ar fi trăind cu concubina sa, veni iarăș acasă la stăpân și pretinse ca Nistor Casuca, concubina sa, să fie imediat liberată.

Atunci un alt servitor îl trânteste pe Rusu la pământ iar Wachtel îi aplică în cap nu mai puțin decât 9 lovituri puternice cu un par lung de 3 metri. După 6 zile de chinuri îngrozitoare Rusu moare.

Mama sa, Vasilichița Rusu, reclamă parchetului iar prim-procurorul intențiază acțiune cerând darea lui Nathan Wachtel în judecata Curții cu juri. Camera de punere sub acuzare găsește că vina lui Wachtel nu e precisă și conchide ca acest caz să fie judecat de către judecătoria urbană ocolului I din Iași. Judecătorul un tânăr integru și hotărât, în fața unei crime atât de evidente, admite incidentul ridicat de către avocatul mamei lui Rusu și declarând incompetent, cerând și dânsul, că deoarece fapta lui Wachtel cade sub prevederile Codului Penal, acela să fie dat în judecata curții cu juri.

Zilele trecute tribunalul a confirmat hotărârea judecătorului ocolului I și a rămas ca jidanul criminal Wachtel să fi judecat în cea mai apropiată sesiune a Curții cu juri.

De data asta, vom vedea dacă presiunile bănești ale jidanilor asupra politicianilor vor mai avea vre-un efect.

*

Cea mai bună societate corală din țară „Carmen”, de sub conducerea minunatului maestru D. Kiriac, va vizita pentru prima oară Iașul, dând a treia zi de Paști, 27 martie v., un concert în sala Teatrului Național.

Frumosul renume de care se bucură, precum și concursul orăstreii Conservatorului local și a câtorva dintre cei mai distinși profesori de muzică, va face publicul nostru să vie în mare număr la o serată artistică atât de aleasă.

Șt. P. Moldovanu.

Războiul italo-turc

De câțiva timp circulă fel de fel de știri privitoare la mișcarea armatei italiene în Tripolis. Știrea, că Italia ar avea gând să lărgească câmpul ei de activitate războinică, atrage și mai mult atențiunea lumii întregi asupra mișcărilor forțelor în lăuntru și în afară a Tripolisului.

Actualmente se află în partea estică a orașului, îngrămădite noi forțe militare. Lagărul dela Ain-Zara cuprinde peste 13 mii de soldați. Numărul vaporilor, cari staționează în fața orașului a fost mărit. S'au debarcat în ultimul timp niște măroși soldați și cămile.

Automobile numeroase străbat ulițele orașului și drumurile dintre oaze.

Iată datele, din sursă italiană, privitoare la situația turcilor pe câmpul de luptă:

La Asisiah se află 500 soldați turci și 3000 arabi, la Suantben Aden 500 turci și 2500 arabi, la Sansur 100 turci și 1500 arabi, la Suara 500 turci și 2500 arabi. Orașul Tripolis este înconjurat de un cordon de 500 turci, 100 cavaleriști și 800 de arabi, la Derna italienii în număr de 3000 au avut în fața lor aproape 30.000 turci și arabi. La Homs au fost 9000 de turci în luptă și la Be el Turk 1750. La Benghazi au fost 2000 de turci și la Tobruk 5000. Aceștia toți formează un total de 62.150 de turci și arabi în luptă. După venirea turcească s'ar afla numai în Cirenaica peste 75.000 de turci față de 50.000 de italieni.

Blocarea portului Smirna de către Italiani.

Galați. — Mai mulți comercianți de Galați au primit telegrame din Smirna prin care se anunță, că flota italiană a blocat acel port. Există teama de o bombardare a portului.

Italianii părăsesc Constantinopolul.

Constantinopol. — Mai multe familii italiene au părăsit Constantinopolul și altele sunt gata să plece.

Un apel al ziarului „Sabah”.

Constantinopol. — Ziarul „Sabah” conștientizând gravitatea timpurilor, invită pe toți otomanii să nu dea Europei spectacolul unor certuri intestine, ci să dovedească că în fața pericolului străin cordul în Turcia este desăvârșit.

Lupta de lângă Benghazi.

Cairo. — Agenția Havas telegrafiază că depeșile primite din izvorul cel mai sigur și direct din Tripolitania dezminț în mod categoric că lupta de lângă Benghazi turcii ar fi încercat o câștigătoare învingere cu pierderi de peste o mie de morți: această luptă nu a avut atâta importanță; turcii și arabii au avut în total 190 de inși morți sau răniți.

Acțiunea de pace.

Londra. — Aici s'a răspândit știrea despre rechemarea ambasadorului german la Constantinopol și, că azi ori mâne ambasadorii tuturor țărilor, afară de acel al Germaniei, vor întreprinde o acțiune comună la Poartă, pentru a o sili să treacă la pacea.

Turcia și tripla alianță.

Constantinopol. — Șefii opoziției turcești susțin de părerea, că după încheierea păcii, sub presiunea acțiunii ruse, Turcia va intra în alianța triplă.

Sultanul și împăratul german.

Constantinopol. — Cercurile politice turcești așteaptă cu mult interes întrevăderi

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”.

Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
mobile frumoase, ieftine
și bune

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

dintre împăratul Wilhelm și regele Victor Emanuel.

Sultanul va trimite o deputațiune la Corfu pentru a saluta pe împăratul german.

**Suspendarea acțiunilor
războinice la Tripolis
și Cirenaica.**

Constantinopol. — Poarta este informată, că guvernul italian a ordonat comandantului trupelor italiene de pe câmpul de războiu, să ruspunde acțiunile războinice la Tripolis și Cirenaica până la sosirea noului comandant.

INFORMAȚIUNI

Arad, 23 Martie n. 1912.

Mersul vremii

Buletinul institutului meteorologic anunță vreme schimbăcioasă, vânturi, pe alocurea ploi și neînsemnată urcare în temperatură.

Prognostic telegrafic: vânturi, pe alocurea ploi, vreme moderată.

Temperatura la amiazi a fost de 9.4 C.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klgr.)

Grâu pe aprilie	Cor.	11.35
„ „ maiu	„	11.35
„ „ octomvrie	„	10.64
Secară pe aprilie	„	9.66
„ „ octomvrie	„	8.66
Cucuruz pe maiu	„	8.69
Cucuruz pe iulie	„	8.65
Ovăș pe aprilie	„	9.74
„ „ octomvrie	„	8.34

Membrii congregațiunii comitatului Arad sunt rugați a se prezenta la o conferință ce se va ținea miercuri, în 27 martie n. a. c. seara la orele 8 în salele clubului național din strada Zrinji nr. 1 a. în Arad.

In această conferință se vor desbata obiectele puse la ordinea zilei pentru adunarea generală-ordinară a congregației de primăvară.

Iar, deoarece se vor desbata obiecte de mare importanță, membrii români sunt rugați a se prezenta în număr cât mai mare.

dr. Stefan C. Pop
deputat dietal.

Librăria „Tribunei”. Aducem la cunoștința on. public român, că librăria „Tribunei” trecând în posesiunea partidului național român, va susta și pe mai departe în str. Deák-Ferenc nr. 20.

Librăria este bogat asortată cu tot felul de cărți de literatură, știință, artă, cărți didactice și teologice, cărți pentru popor și bisericesti etc., note pentru pian și cor, recvizite școlare, hârtii de scrisori private și pentru oficii, registre, recvizite de scris etc.

Apelăm deci la publicul românesc rugându-l să sprijinească cu obolul său această nobilă instituție românească.

Orice comandă să se adreseze la: **Librăria „Tribunei”.**

Misiunea consulului român la conțesa de Flandra. Din Bruxelles, se anunță: — Contesa de Flandra, sora M. Sale regelui Carol, a primit alaltăieri pe d. Mendl, consulul Belgiei în România, care a fost însărcinat cu o misiune de regele Carol pe lângă sora sa. Contesa de Flandra și-a exprimat bucuria de a afla, că starea sănătății regelui Carol e cât se poate de bună, precum și de a auzi știri îmbucurătoare din partea familiei regale.

In atențiunea cetitorilor. Interviecul din numărul de ieri al „Românului” e reprodus din ziarul „Mișcarea” din Iași.

Apel. Făcând și anul acesta, de Paști, o excursiune de studii în Italia cu studenții din cl. VII a gimnaziului nostru din Brașov, îmi iau voie a apela la simțul de jertfă a fraților români mai cu stare, rugându-i, să binevoiască a contribui cu cât vreau, ca să se poată bucura de aceasta ocaziunea și unii studenți săraci, dar distinși, cari ar merita să iee parte la excursiune.

Ajutoarele rog a se trimite cel mult până în 15/28 Martie. Brașov, 9/22 februarie 1912.
Dr. Iosif Blaga, profesor.

Noul medic arhidiecezan în Blaj. Din Blaj ni-se scrie:

In ședința conzistorială dela 19 martie n., a fost ales cu aclamație medic arhidiecezan în locul regretatului medic dr. Al. Pop, cunoscutul chimist din București, dr. Vasile Hâncu, originar din Transilvania, fost elev al școalelor din Blaj. Dr. Vasile Hâncu deși numai câteva zile s'a aflat până acum în Blaj, se bucură de stima și iubirea tuturor românilor din Blaj. Prin alegerea aceasta nimerită Prea Veneratul conzistor de aici a procurat o bucurie nespuse de mare blăjenilor, cari dedați fiind cu medici buni cum a fost și decedatul dr. Pop, au așteptat și pretins chiar, ca golul rămas prin moartea d-rului Pop, să se umple cu un alt medic,

care să semene cu el și asta a înfăptuit-o astăzi prin alegerea distinsului medic bucureștean dr. Vasile Hâncu.

Salutare din depărtare. La reuniunea electrotehnicilor din Viena, înaintea unui public distins, a ținut o conferință foarte interesantă conțele Arco, directorul societății de telegrafice fără sârmă din Germania, despre dezvoltarea invențiunii lui Marconi, despre așa zisa „schintea sunătoare.” Intre altele Arco a spus, că cea mai mare stațiune de telegrafice fără sârmă, se află lângă Berlin în Nauen care e legată cu alte 700 stațiuni. Încă în decursul vorbirii de-odată a început să sune aparatul ce se afla pe masa oratorului, așezat aci pentru transmiterea și primirea telegramelor, folosit la telegrafice fără sârmă. Atât conțele Arco cât și publicul prezent a rămas uimit de acest fenomen ciudat. Oratorul venindu-și în fire a exclamat: „Sau așa? domnilor! „Stațiunea telegrafică din Nauen salută publicul de față.” — Mașina a funcționat mai departe. Peste vre-o câteva minute conferențiarul a cetit publicului său următoarea telegramă:

— „Societatea germană a telegrafiei fără sârmă se simte măgulită de faptul că conțele Arco ține conferința în fața unui așa public distins. Suntem convingși, că seara de azi va servi spre întărirea relațiilor de pretenie ce există între tehnicii austriaci și germani.”

Publicul din sală a aplaudat cu mare însuflețire pe conțele Arco.

Sentință în procesul conțelui Metternich. Din Berlin se anunță, că alaltăieri s'a pronunțat sentința în procesul conțelui Wolf-Metternich și a complicelui său Bujes, originar din România, dați judecării pentrucă au trișat la joc de cărți.

Bujes a fost condamnat la 2 ani și jumătate închisoare pentru escrocherie în repetate rânduri. Const. Wolf-Metternich a fost condamnat la o săptămână închisoare pentru escrocherie într'un singur rând. Pedepsa conțelui Metternich a fost considerată ca expiată prin timpul cât a stat în prevenție. Pentru acuzarea de fals la joc de cărți el a fost achitat.

Sinuciderea prințesei Ghica. Din Monte-Carlo ni-se scrie: Acum câteva săptămâni o damă foarte elegant îmbrăcată sosise la un hotel din Menton, și după vre-o câteva zile se sinucise luând o mare cantitate de otravă.

In vremea aceea poliția constatase numai atâta, că datele însemnate la hotelul au false, acuma însă s'a dovedit că sinucigașa era prințesa Ghica.

Prințesa avea o cultură înaltă, vorbea perfect șase limbi, era membră a familiei domnitoare de odinioară a României, Ghica și era înrudită cu familiile Duca și cu alte familii înalte din Ungaria. Ea și-a cheltuit întreagă averea petrecând vecinic în salele de joc din Monte-Carlo. Dupăce i-se isprăviseră banii și dupăce zadarnic mai cerea bani dela fată-sa și dela membrii familiei, ea în-

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(58)

— Urmare —

Iată una care-i destul de veche! zise el privind-o la lumină, e ceva cam unsuroasă, ciupită, știrbită... dar, între prieteni, nu le cauți așa de aproape.

— Spuneam eu bine că ăsta-i un pumn grosolan și nu un om. Oh! dobitoecul, uf! — își zise în petto Cicikof.

— Hei, dar n'ai vrea și sufletele femeilor?

— Foarte mulțămesc; nu.

— Nu ți le-ași socoti scump. In virtutea buneii cunoștințe, ști-i d-ta că n'ași primi mai mult de o rublă de fiecare bucată?

— Nu, n'am lipsă de sexul acesta.

— Ah! ei bine, dacă n'ai trebuință, nu face să-mi stric gura despre asta cu d-ta. Unuia îi place popa, altuia preotea, zice proverbul.

— Nu pierde din vedere, că afacerea aceasta trebuie să rămână o taină între noi doi, — zise Cicikof luându-și rămas bun dela gazda sa.

— Asta se înțelege de sine; nu se încapă nici o destăinuire față de un al treilea oarecare;

ceea ce se face cu încredere între doi intimi, trebuie să rămână cu sfințenie închis acolo. Adio, și mulțămesc de vizita d-tale cea bună, te rog să te gândești la noi, și îndată ce vei avea o mică oră de răgaz, mai vino să prânzim și să discutăm. Poate să se întâmple cazul ca să cerem ori să facem vre-un mic serviciu unul altuia.

— Cum nu, cum nu! Ești ademenitor de tot, — gândi Cicikof așezându-se în brișcă. Pumn mare, care pumnește al dracului! două ruble și cincizeci de fiecare suflet mort... ce prieten las eu aci!

Era nemulțămît de purtarea gazdei sale; cu toate aceste Sabakevici era un om de cruțat; era bine cu guvernatorul civil și cu șeful poliției. Aici făcuseră cunoștință și se întâlniau; dar cum l-a răbdat inima să se poarte astăzi cu el ca cu un necunoscut, și să-l facă să-i plătească suflete moarte, niște morți, nimic alta, niște gunoae, o ficțiune?

In clipa în care brișca părăsi curtea, el se întoarse și zări pe Sabakevici stând în ușă și siluindu-se să aște, după direcția pe care o va lua trăsura, unde va merge, ieșind dela el, scumpul lui oaspe.

„Măgarul ăsta, la ce n'ar intra în casă? — murmură el între dinți; și porunci lui Selifan să o ia pe marginea drumului și să se aranjeze așa, ca brișca să nu poată fi văzută din ferestrele casei boeresti. El voia să meargă la Plușkin, pe moșiile căruia, după mărturisirea lui Sabakevici, lumea mură de era o adevărată binecuvântare.

Când brișca fu la marginea satului, el chemă

la sine un țaran care, ridicând undeva o bârnă mare de pe drum, o încarcă cu un capăt pe umerele său și o târa acasă întocmai cum face furnica.

— Hei, barbă!) cum am face să mergem la Plușkin fără să mai trecem pe la boerul tău? — zise Cicikof către țaran. Intrebarea aceasta păru a încurca pe omul cu bârna. Cicikof adaose:

„Ce adecă, poate nu știi de cine vorbesc?”

— Nu, boerule, nu știu.

— La ce-ți folosește că ai ajuns la păr alb, dacă tu nu știi nimic? Cnm, tu nu cunoști pe ticălosul de Plușkin, ăla care își hrănește rău oamnenii?

— Ah! sdrențosul... petecitul ăla! — zise mocofanul, ia-o pe poteca asta, apoi la o sută de pași de aci cârnește de dreapta; restul vino dela sine.

Petecitul... calificativul acesta în răspunsul țaranului era alăturat la un substantiv extrem de mucalit și de un relief din cele mai energice, dar de care vom lipsi pe cititorii noștri, fiindcă nu se aude la masă; fiindcă nu e primit, pe cât știu, în limbajul ales, și fiindcă ne-am făcut o lege din a ocoli orice expresiune, orice idee care n'ar fi academică mai întâi de toate; adevărul, naturalul, poezia, pitorescul vor pierde poate ceva, dar bună cuviința, bunul gust... iată ce e pentru noi, aici, legea și profetia.

) Barbă! în loc de: om cu barba albă.

cepu să ceară împrumuturi de pela prietini și cunoscuți.

Cu banii împrumutați ea adeseori câștiga sume mari, însă deoarece lăcomea la milioane, ea juca mai departe cu noroc schimbător.

Însă totul este trecător. Așa și bunăvoința prietenilor ei nu a rămas vecinică.

La hotelu nu mai avea loc, de oarece ea nu mai putea să-și plătească camera.

În sfârșit, văzând, că nu mai are unde să-și plece capul, beu o mare cantitate de otrăvă și astfel își curmă firul vieții.

La o alegere în Croația. Alegerea se terminase, candidatul guvernamental, un canonic care vânează după o episcopie era deja ales! Înaintea cotarului miile de persoane revoltate protestau contra fărâdelegilor săvârșite în decursul alegerii și „Abzug Radic” se ridica cu un zgomot ca un vuiet uriaș spre cer și tot orașelul se cutremura de el. Toți așteptau pe noul deputat care eșea dela cotar, timid, muncit poate de conștiință și înspăimântat de mulțimea ce sta înaintea lui al cărei ochi vii ascuțiți îl săgeta prin inimă și care în tot momentul l-ar fi sfârșit. Poate în acel moment critic și-a adus aminte de păcatul ce-l săvârșește și de Sta Scriptură care zice „Tot cel ce-și urăște neamul urăște pe D-zeu”. Cine știe. Și cum pășia timid și fricos printre jandarmi înarmați cari îl apărau de ura poporului, printre strigătele nesfârșite de „Abzug” odată o damă în doliu se deslipește din mulțime, nime n'a știut de ce, nici jandarmii nu au oprit-o căci credeau că poate îl va saluta pe noul ales, îi va spune un bine ai venit.

O tăcere, toată mulțimea privea acum spre necunoscută. Când ea se apropie bine de canonic în acel moment pălăria lui îi cade jos și dama așază o cunună de spini pe capul canonicului, zicându-i: „Asta ți-a trimis-o poporul tău!” și așa cum a răsărit din mulțime așa a pierit iară.

Capul canonicului se umplu de sânge, din mulțime strigătele de mișel, trădător de neam. Pumni încheștați se ridicau în aer. Cineva striga „îndărăt d-le deputat, îndărăt” și canonicul amețit se întoarce iară la Cotar. Ura poporului încet s'a potolit.

Mulțimea cu drapele croate strigând Vivat „Zivio coalitia”, „Zivio Hralca”, „Zivio Zagorski” a plecat mereu către casa candidatului opozițional. Unde candidatul Zagorski a ținut o frumoasă vorbire, plină de încurajare, apoi s'a cântat Imnul național croat „Ljepa nasa domovina”. Frumoasă e patria noastră, și după aceea mulțimea plină de speranță în viitor s'a împrăștiat. *Ioța.*

Prospect de fondare. Imprejurarea, că poporul nostru azi trăiește foarte greu, aduce cu sine trebuința de a se desvolta și întări pe toate terenurile. Cele mai neglijate ocupațiuni la noi românii sunt întreprinderile industriale și comerciale. Dorind și pe aceste terenuri o activitate mai pro-

nunțată, subscrișii fondatori ne-am decis să punem bază unei tipografii pe acții, la care publicul sprijinitor să se poată bucura de lucrări bune și ieftine.

Tovărășia ce o proiectăm va purta numele: „AURORA”, institut tipografic și de editură, societate pe acțiuni, se va înființa pe timp nedeterminat cu sediul în Timișoara.

Capital social e 20.000 cor. împărțit în 1000 de acții à 20 cor. nominal. — Acțiunile vor suna pe nume și se vor rescumpăra cu valoarea lor nominală plus 1 cor. spese de fondare.

La subscrierea fiecărei acții o a se plăti taxa de fondare și 6 cor. din capital, iar restul în două rate de câte 2 luni, adică 7 cor. la 15 August și 7 cor. la 15 Octombrie 1912. Sumele ce se vor plăti în prețul acțiunilor semnate se predau în persoană, sau se trimis prin poștă la adresa dlui *Mihai Mioc*, mare proprietar în *Timișoara-Elisabetin*, strada *Hattyu*, Nr. 57; cari sume deocamdată se depun spre fructificare.

Terminul ultim pentru subscrierea acțiunilor se fixează cu ziua de 15 iunie 1912 n. Prospectele subscribe precum și toate corespondințele sunt a se trimite d-lui *N. Mitru*, proprietar și redactor la „*Plugarul Român*” în *Timișoara*, strada *Uri*, Nr. 16. Fondatorii își rezervă dreptul de a numi prima direcțiune pe timp de 3 ani și a ridica capitalul social până la suma subscrișă, s'au a-l ficsa într-o sumă mai mică de 20.000 cor. Timișoara, la 1 martie 1912 n. *Nicolae Mitru*, proprietar și redactor Timișoara, *Simion Bura*, contabil la „*Sătmăreana*” Ardeal, *Mihai Mioc*, m. proprietar Timișoara, *Eugen Piposiu*, direct. Esecianei, Timișoara, *Eugen Grecu*, contabil și secretar la „*Hondoleana*” Hondol, *Eduard Schmidt*, conducătorul fabricii *Langen et Wolff*, Timișoara, *Alexandru Bălașiu*, oficiant, Timișoara, dr. *Coriolan Balta*, avocat în Timișoara.

Mișcare feministă în Bohemia. Comitetul național bohem din Praga pentru dreptul electoral al femeilor, a oferit mandatul din dieta provincială, rămas vacant prin moartea deput. *Skorda*, institutoarei *Maria Tuma*. Socialiștii naționali au făgăduit să sprijinească această candidatură.

După legile în vigoare aci candidatura unei femei nu e interzisă în mod categoric.

O frumoasă donațiune a primit de curând biblioteca arhidiecezană din Blaj.

St. doamnă *Victoria Erdélyi* n. de *Bárdossy* din Orăștie, soția regretatului dr. *Stefan Erdélyi*, mort în toamna anului trecut, a dăruit, după dorința răposatului, pe seama acestei biblioteci, un număr de aproape 700 opere, în peste 1400 volume, cu valoarea de 30.000 cor.

Fapta nu are lipsă de comentariu, și ea se va pomeni totdeauna, la loc de frunte, în analele bibliotecii arhidiecezane. — Dar donațiunea aceasta mai spune ceva. Biblioteca unui om reoglindește în totdeauna preocupările lui sufletești, de

nalment, atât de bine încât e inutil să menționezi ce nas, ce buze, ce colorit al pielii, ce semne particulare... căci personajul semnat a fost prins dintr-o singură trăsătură; el e viu din tălpi și până'n creștet, și pentru asta n'a trebuit decât un cuvânt, dar un cuvânt rusesc.

Sunt în ortodoxa și sfânta Rusie mii de biserică, mănăstiri, domuri, cupole, cruci de aur, și câte sunt acestea, atâtea sânt și triburile, rasele și popoarele împertritând însuflețind, brăzdând suprafața pământului locuit. Și fiecare popor poartă în sine o garanție sigură de putere: pătruns de sentimentul facultăților creatoare ale sufletului său, de tot ce-l deosebește de celelalte mari familii omenești, și de toate darurile particulare pe cari le-a primit dela Dumnezeu, el se distinge cu totul în felul lui prin limbajul său curat și personal.

La Englez, cuvântul se resimte de vina și iscusita pătrundere a chestiunilor de inimă și a cunoștinței aprofundate a lucrurilor vieții; la francez, cuvântul e nestatornicia însăși, el strălucește de o lumină care place și atrage, el poartă departe farmecul grațiilor sale elegante; la german, cuvântul este o idiomă rafinată: fie care vorbă e procreată cu știință și meșteșug. Dar vei căuta zadarnici o limbă care să fie mai original viguroasă și voioasă, care să țâșnească mai spontan din inimă chiar, ca dintr-un izvor bogat, care ar avea la discreția sa tot vorbe de acele cari urcă, se înfășură, scapă la un moment dat, lovește foarte drept și foarte tare, cum face *subtilul cuvânt rusesc* după numele pe care îl are în *Țară de meethoe ruskoe Ilovo*. (Va urma).

aceea donațiunea d-rului *Erdélyi*, — în care se găsesc mai ales cărți de medicină și igienă, iar afară de acestea numeroase cărți de pedagogie, filozofie, literatură frumoasă — mărturisește și despre spiritul distins al acestui om, retras de sgomotul lumii, iubitor de carte, silindu-se să se țină la nivelul actual al științei căreia s'a dedicat, în aceeași vreme, îmbrățișând cu interesul său și celelalte probleme ale vieții și activității spirituale moderne.

Ca pomana să fie deplină, (în starea de azi a bibliotecii arhidiecezane, se poate rosti și cuvântul acesta: pomana!) st. d-nă *V. dr. Erdélyi* a dăruit și 6 tece cu rafturi pentru așezarea cărților, pentru ceace în deosebi îi exprimă mulțumită adânc simțită. — Bibliotecarul arhidiecezan din Blaj.

Bate de aburi pentru dame și domni. În scaldă „*Opre*” situată pe piața *Tököly*, Lunea și Vinerea p. m. între orele 3—6 stă baia de aburi la dispoziția on. dame. Pentru domni e deschisă baia de aburi zilnic dela 5 dimineața până la 1 oră d. a. Membri cluburilor și a societăților, militari, și poliția solvese 70 fileri. Baia de aburi e transformată și din nou aranjată. Prețul redus la cumpărarea alor 10 bilete e de 8 cor.

x *Grăbiți și cumpărați dela Korányi* în piața *Libertății*, ghete, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

CURIOSITĂȚI

Producția mondială a cărților.

O problemă interesantă dar în același timp și foarte grea de rezolvat este de sigur statistica diferitelor cărți ce se imprimă anual în lume.

Cantitatea prea mare de reeditări însă nu permite ca cercetătorul să-și poată da seamă de cifra exactă a noilor cărți.

O încercare de asemenea natură a fost prezentată la congresul bibliografilor, ținut la Bruxelles, de către d. *Jurinski*. Lucrarea d-sale cuprinde o statistică mondială începând cu anul 1436.

Dar d. *Jurinski* nu-și face iluzii despre exactitatea tablourilor sale, stabilite pentru unele epoci numai după calcule de posibilitate, adeseori foarte ingenioase.

Totuș oricari i-ar fi defectele, încercarea sa constituie, o sfortare foarte utilă, o vastă schiță, care — după cum spune însuș — permite de a concepe un ordin de fenomene și de a adopta o metodă în studiul ei.

Amănunt curios: după aceste statistice, Japonia vine actualmente în primul rând cu 36.046 volume [anul 1908] în capul națiunilor în ce privește producția anuală a cărților.

Al doilea rang ar fi ocupat de Germania cu 30.317, și după care vine Rusia cu 23.852.

Producția anuală a României este de 2800 volume, ceea ce este desul de favorabil față de Rusia, care are în raport cu populația un procent cu mult mai mic.

POȘTA REDACȚIEI

Unul anonim dela Mehadia. Lucrurile ce ne povestești d-ta sunt cu totul grave și ar merita o înfierare cu mult mai energică decât cum o faci d-ta, în caz când ele ar fi adevărate. Pe spusele d-tale însă nu putem pune temei cât timp nu le iscălești. Cum vrei să credem așa din vânt că un scriitor premiat de Academia română și care a scris cu atâtea dragoste istoria gloriosului arhanghel, care a întrupat visul neamului, poate merge pe asemenea cărări?

Deci rămâne să ne dai lămuriri precise și cu garanție de adevăr, dacă zici că servești cauzei celei bune.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Nicolae Todea, cand. subagent. „*Albina*” în *Radnóth*. Cu poșta de azi am primit 14 cor. în contul abonamentului d-v.

Redactor responsabil: *Atanasie Halmaglan*.

Totuși slăbiciunea firei omenești e așa, că nouă ne pare rău, fără să vrem, după vorba țopărlanului; vorba aceasta trebuia să fie fină și delicată: căci *Cicikof*, multă vreme după ce a pierdut din ochi pe țaran, râdea încă fără să vrea în brișcă, iar *Selivan*, deși scârbit de veselia aceasta, ghicea foarte bine pricina, deși de tot filologică, a ilariității stăpânului.

Poporul rusesc se exprimă cu energie, cu atâtea energie că, dacă dăruiește odată pe vreunul cu un nume după inima lui, acest vreunul are, el și tot neamul lui, să țare porecla după el în slujba sa în retragere, și în călătorie și la *Petersburg*, și la capătul lumii. Și din clipa în care cuvântul s'a răspândit, poți tu să faci pe șiretul cât îți place, să-ți muți domiciliul, să crești, să te ridici în Cin¹) și să ajungi la demnitățile cele mai înalte, nimic nu-ți folosește papugiul, îndărătnică coțofană, își va aduna toată puterea gâtului și va spune foarte lămurit care e proveniența pasărei căreia i-se aplică.

Și câtă fineță și ce forță nu simți în tot ce până în clipa aceasta, a ieșit din adâncimile Rusiei, din locurile aceste în cari n'a pătruns nimic nemțesc, nimic finez, nimic din afară, și unde totul respiră viol, sănătosul, veselul și originalul spirit rusesc, care nu caută un cuvânt străin, ci îl crează în mod spontan pe de-a-întregul și ți-l pecețluiește pe frunte ca un veșnic și admirabil sem-

¹) Cinurile (ranguri civile) sunt cele zece ori douăsprezece grade pe cari le urci prin mijlocirea serviciului public.

ACTII

dela „Bihoreana“ și „Albina“ cu drept de opțiune sunt de vândut. Adresa la Administrație.

Un candidat de avocat

cu praxă află aplicare momentană în cancelaria mea. Reflectanții să se adreseze direct mie.

Dr. Victor Bontescu,
advocat, Hátszeg.

„AJUTORUL“

— societate pe acții în Șelca-mare. —

Concurs.

„AJUTORUL“ institut de credit și economii societate pe acții în Șelca-mare, publică concurs pentru un **funcționar** pentru filiala Mediaș sau centrală.

Dela recurenți se recere să fie absolvenți ai unei școale comerciale și să cunoască limba maghiară și germană, — trimițânduși documentele până în 10 Aprilie st. n. a. e. indicând și pretensiunile de salar.

Alesul dacă va corespunde după un serviciu de un an, va fi denumit funcționar cu drept de pensiuine.

Postul e de-a se ocupa îndată după alegere. Șelca-mare, 16 Martie 1912.

Directiunea.

Caut

pentru îngrijirea casei

și a celor două fetițe ale mele (una de 10, alta de 6 ani) o femeie inteligentă, mai în etate.

A se adresa la

Adrian P. Deseanu,
protopresbiter în Vaskóh.

Un candidat de avocat

află aplicare momentană la

Dr. Desideriu Fülepp,
advocat
Hunedoara—Vajdahunyad.

Dr. Silviu Pășcutiu

și-a deschis

cancelarie advocațională

în Boroșineu (casa inginerului Burchard).

Se caută

o crescătoare

cu IV cl. civile, pentru doi copii. Condițiunile se pot ști prin epistolă la adresa

V. Cartiș, proprietar
Szombatság-Rogoz
(Bihar m.)

Un scriitor

află aplicare în cancelaria subscrișului pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Enea Andrea, adv.
Nocrich—Ujegyház.

Se caută

un candidat de avocat

cu praxă ori fără praxă pe lângă condiții favorabile. A se adresa Administrației „Românului“.

LENGYEL GÉZA

tinichigiu (plehar) Urmașul lui
Mártonfi Victor

Arad, piața Boros Béni nr. 2.

(Vis-à-vis cu moara Széchenyi).

Primește totfelul de lucrări în aceasta branșă la edificii și ornamente, precum: turnuri, parcase ornate, ferestre pe coperișul caselor, vârful coperișelor, cazane de adunat apă etc. după cele mai complicate deseme sau forme. Are depozit de totfelul de articoli de casă. Renovațiile le execută repede și cu punctualitate.

Preliminare de spese pun la dispoziție cu plăcere.

Sunt recunoscute de calitatea cea mai bună

GHETELE

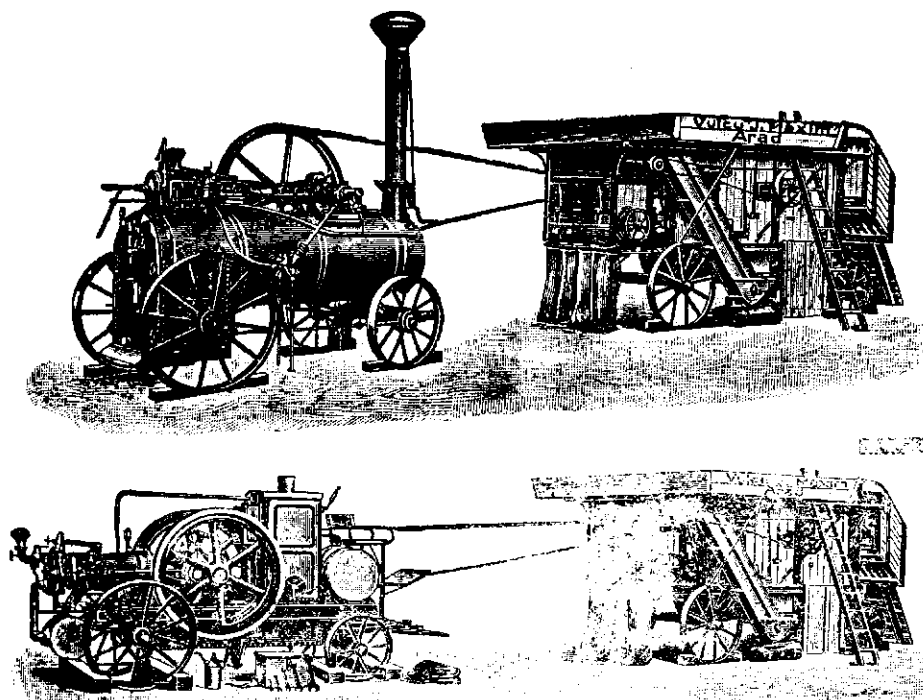
pentru domni, doamne și copii, pregătite în atelierul propriu al „Asociației călțunilor aradani“, și se pot procura :: cu prețurile cele mai moderate. ::

Director: IUSTIN OLARIU.

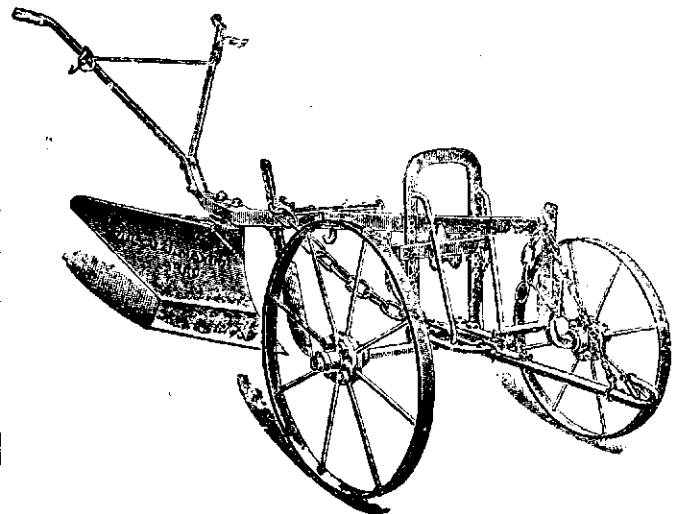
ARAD, Szabadság-tér nr. 14.
(Filiale în PISKI și CERMEIU).

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuese în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare). : : :

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. dame din loc și provincă că *mi-a sosit* pentru sezonul de primăvară și vară

**totfelul de pălării pentru dame
din Paris și Viena.**

Primește transformări de pălării pentru dame.

Pălării de doliu totdeauna am la dispoziție.
Roagă binevoitorul sprijin:

AMTMANN M.

**Noutăți igienice
de gumă și băsică de pește.**

Specialitate preservativă fabricat veritabil francez și american în pachete originale.

Recomandată de medicii!

Garanță.

Nou!

„Fatime“ I și II calit. Prețul 1 duzină 6 și 8 coroane. — „Semiramis“ I și II calit. Prețul duzină 10 și 12 coroane. —

Ambele feluri de preservative sunt cele mai excelente produse din această specialitate și se pot procura exclusiv la mine.

NOU! „Auto vaginal spray“ **NOU!**

Cel mai sigur și mai practic mijloc de prezervare a veacului nostru. Prețul per bucată **15 cor.**

Se trimite direct prin fabrica de instrumente medicale și articole de gumă

KELETI I. Budapest, IV.,

Koronaherceg - utca 17. Prov.

Cereți gratuit și francat preainteressantul meu cel mai nou preț eurent ilustrat cu peste 3000 de ilustrațiuni.

Fondat 1878.

Telefon 13 - 76.

Mijlocitori se caută în fiecare oraș cu proviziune considerabilă.

GREȘESC FOARTE MULT

aceia cari în contra reumei, podagrei, înțepăturilor, sfâșierilor, durerilor de spinare și spate, dureri de oase etc. **în looul**

REPARATORULUI lui Kriegner întrebuintează imitații.

Recomandăm urgent oricărui suferind de reumă și tuturor acolora, cari sufer de boala amintite mai sus sau de receală și curente, că imediat să întrebuinteze veritabilul

REPARATOR a lui Kriegner

care se pregătește exclusiv în farmacia Kriegner Budapeste, Kálvin-tér, deci să se trimită scrisorile de comandă. Prețul unei sticle mici 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Cu poșta 5 sticle mici franco 5 cor., sau 3 sticle mari 6 coroane.

Acest medicament vechiu excelent este mai bun decât oricare spirt, deoarece el după o singură frecare vindecă și nu numai alină durerile, ci după câteva zile ele și încetează.

REDUCERE COLOSALĂ ÎN PREȚ

PENTRU ANUL-NOU. DACĂ VOIEȘTI SĂ CUMPERI IEFTIN, CERCETEAZĂ NUMAI DECÂT MAGAZINUL PENTRU PARDISEIE DE DAME A LUI

SCHWARTZBERGER MANÓ

ARAD, STR. VÓSÓSMARTY Nr. 3.

UNDE POȚI CUMPĂRA PE LÂNGĂ PREȚURILE CELE MAI IEFTINE PARDISEIE PENTRU DAME ȘI COPII, DUPĂ MODA CEA MAINOUĂ, PRECUM ȘI ALTE ARTICOLE DE BLĂNĂRIE.

BINETH

IGNACZ

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghete.

Telefon nr. 828.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat

ARAD, str. Illés nr. 38.

(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări : în branșa aceasta. :

Face și execută planuri de zidiri pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

**Creciun & Voda
din Lugos,**

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Licitație
concesionată
de autorități

Hoffmann

Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde

în cantități mari și pe prețuri foarte reduse articole de :

calitate bună

Cu bani gata va avea rara ocaziune a-și procura orice pe prețuri ce se vor stabili prin învoială obiectele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-dele și cordele ce au mai rămas.

Vânzarea nu va ținea decât scurt timp.

23 metri pânză 6-6.50, 7-7.50.

Calitate corespunzătoare ori cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calitățile, albituri pentru masă, măsaie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 7.50-9.50 fl. Se găsește de toate culorile.

Peterine pentru fete începând dela 2.50 fl.

Rog priviti galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 2.50 fl. Preț de reclame mai fine 3.50-4.75.

Ciorapi negri și suri pentru copii pe prețuri nimitor de scăzute.

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

:: Recomand magazinul meu bogat asortat în ::
pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe.

Mare asortiment de pălării de băieți pe
lângă prețuri fixate. Totdeodată recomand

≡ atelierul meu de blănărie ≡

pentru toate lucrările ce cad în branșa
aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

IOAN BĂLINT „JÁNOS“
Timișoara-Fabric. Palatul orașului.

FISCHER TESTVÉREK

fabrică de rolete, îngrădituri, site,
:: rolete de oțel și matrațe ::

ARAD, József főherceg-ut nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de branșe, cari se află
în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru □

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului româ-
nesc din provinciă, m'am hotărât să deschid în
Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la
ministerii și la alte foruri, orice informații co-
merciale și în general în orice cauză dau în
restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate
chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rez-
olvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu re-
ferentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac
tot felul de mijlociri comerciale și comande.
Prețuri moderate, serviciu prompt, informații
detaillate. La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapest, Lajos-u. 141. Hm9.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința foștilor mei mușterii, on. public
și tuturor acelorora, cari m'au cunoscut sub numele de SEE-
LINGER M. ANDOR, că mi-am maghiarizat numele de fa-
milie în ARALI și sub această nouă firmă am deschis o
prăvălie de ciobotărie în strada Salacz nr. 1 în localitățile
Rónay Jenő, dela care am cumpărat depozitul și atelierul.
Noua prăvălie am reînnoit-o cu marfă indigenă, americană și
engleză, vânzând marfa veche, luată-dela Rónay în prețul
fabricii. Țin în depozit orice ghetete de domni, dame și copii,
ghetete de bal, păpuși și pantofi.

Cu stimă:

Aradi (Seelinger) M. Andor
str. Salacz nr. 1.

Telefon 387.

BRAUN N. ANTAL

Arad, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

văpseli și material pentru zidit

în atenția domnilor cari voiesc să zidească. Atrage atenția mai
departe asupra varului de prima calitate, cement, țiglă, țevi
de beton, praf de piatră, împletituri de trestie, table de ce-
ment pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din
Baia-de-Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri
foarte ieftine. — Cere sprijinul on. public:

Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL.**

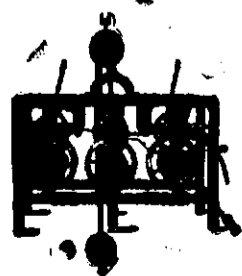
! Nou atelier de măsurie !

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
Arad, strada Wesselényi nr. 1 mi-am deschis un
atelier de tâmplărie pentru zidiri și mobile.

Primesc spre efectuare: lucrări pentru zidiri, mo-
bile, portale și aranjamente de prăvălii corespunzătoare
pentru timpul prezent în executare modernă, pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Cerând sprijinul on. public somnez cu toată stima:

IOAN PAPP, măsar de mobile și zidiri.
ARAD, strada Wesselényi nr. 1.

Oroloage de turn

pentru palate, case comunale,
fabricii, locuințe private regu-
lează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a

fabricii de oroloage din
Budapesta, VII., Tökölly-ut 52.

(Casa proprie).

Cataloge și specifi-
cări de prețuri trimit
gratis și franco.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sporocasa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, în-
ființată de institutele financiare (băncile) române
din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcției: **PARTENIU COSMA,**
directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asig-
urări contra focului și asigurări asupra vieții în toate
combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra
spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare”
le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum
și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Pros-
peete, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. —
Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături —
pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni
gratuite în orice afaceri de asigurare fără deo-
bire că aceste afari sunt făcute la ea sau la
altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze în încredere la:

„Banca gener. de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. (Edificiul „Albinei”).

130 filiale
în țară și
străinătate

Ghetele „TURUL”

sunt de primul rang
elegante și convenabile!

Cea mai mare fabrică de ghete din țară

„TURUL” soc. pe acții

în TIMIȘOARA.

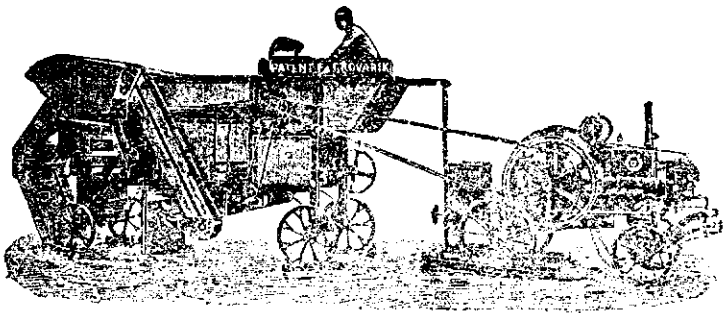
Filiala :

ARAD, Andrassy-tér 13.

Palatul Minorităților.

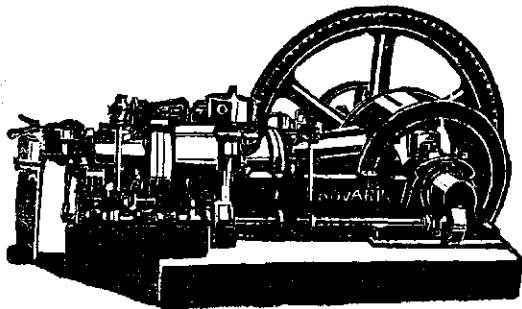

Fabricat de primul rang.

Chezășie pentru funcțiune sigură.

Cel mai nou sistem de mașini de treerat
cu abur sau motor, construcție patentă.

Motoare cu olei
brut și motoare
sugătoare cu gaz,
presiune mare,
sistem Diesel.

Despărțământ pentru tot felul de mașini agronomice. Mașini
de abur, de treerat, secerat, cosat, sămănat etc. în cea mai
solidă executare.

Kovárik F. és J.

prossnitzai gép- és motorgyár r.-társ. fióktelepe.

Budapest, V., Szabadság-tér. Nr. 14.

Arme de vânătoare sistem Novotny, Revolvere sistem

Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Floberte și pistoale, gramofone de tot soiul,
violine, fiante, tamburine, ghitare, cimbale, citere,
harmonice. Binoelari și ochiari originale franceze,
ochiari cu prisme sistemul cel mai nou, aparate
de fotografiat, candelabre, mobile de aramă, du-
lapuri de gheață, căhale, cuptoare, aparate mo-
dern de ras, jamantane de piele veritabilă, non
plus ultra în eleganță și durabilitate de toată mă-
rimea, jente de mână, precum și **tot felul de
articole de sport** cu prețurile cele
mai ieftine și de calitate cea mai excelentă

se pot cumpăra pe rate lunare minimale

în conturent semestral sau anual dela

„GENTRY”

Societate pe acții pentru mărfuri
comerciale și articole de sport.

BUDAPESTA VII. Bulevardul Elisabeta No. 48.

Societăți românești!

Liste de prețuri trimitem gratis și franco oricui despre oricare articol.

CRUȚAȚI și VĂ INCERCAȚI NOROCUL!

In 1 Aprilie va fi proxima tragere a lozurilor de Tisa

cari afară de 2 câști-
guri principale de câte **Cor. 1.80.000** mai au câștiguri
în suma de:

Cor. 2.300.000 în fiecare an și-aduc pe lângă toate acestea și **4%** interese

De prezent vindem **48** rate lunare **10** coroane
acestea lozuri pe de câte

Ultima tragere va fi în 1930 până la care termin tot lozul
trebuie să se tragă necondiționat cu câștig.

Nici un risc! Toate casele statului primesc aceste lozuri
ca cauțiune. Valoarea lor crește din zi în zi.

Deja după solvirea ratei prime participă cumpărătorul pe
baza listei de rate, — ce i se estradă cu reînțoarcerea poștei, —
la toate tragerile, iar câștigurile sunt în întregime ale lui.

Rata primă vă rugăm a ne-o asigura prin mandat postal.
Pentru acoperirea celorlalte rate punem la dispoziția cumpărăto-
rilor cercuri postale.

Prospecte și explicații trimitem la cerere gratis și franco.

USTREDNA BANCA UC. SPOL., BUDAPEST V., SAS-UT. 24.

Se caută agenți cu proviziune mare.

Vindem apoi de prezent: 1 buc. loz dela „Banca Hipotecară
Ungară” pe 40 rate à **675 cor.** cu 6 trageri anual și cu cel mai
mare câștig din lume de **Cor. 1.000.000**—

NB. La tragerea proxima din

25 Aprilie se va sorți câștigul de cor. **300.000**—
1 buc. loz dela „Pesti Hazai” pe 36 rate à 5 cor., cu **3 tra-
geri** anual și cu câștigul principal de **cor. 400.000**.

NB. La tragerea proxima din

5 Iunie se va sorți câștigul de **Cor. 200.000**—

SABIN SOLOMON

— Compactorie română. —

Aoa-iiia (Áyulafehérvár) Felsővártér Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința m. onor. public din tot Ardealul, că în

Atelierul meu propriu

de compactorie, aranjat după cerințele cele mai moderne primește, orice lucrări de compactorie și cartonagiu și le execută potrivit gusturilor celor mai fine. În special execută cadre fine de icoane și portrete, mape din carton, și plüsch pentru mese de seris, pentru gulere manșete și mânui. Mai departe cele mai de gust legătorii decorative din pele și pânză după metoda francez și englez. Cea mai solidă și mai durabilă compactorie pentru ziare, registre de cassă și comptabilitate în piele și în pânză. Imi permit a atrage atențiunea asupra recuzitelor mele de aurit, cari sunt unice în felul lor. Apelând la sprijinul binevoitor român. Cu toată stima

Sabin Solomon, compactor.

IACOB ȚEPENEU

PIETRAR ȘI SCULPTOR

FEHÉRTÉPLOM (BISERICA-ALBĂ).

STR. STEFANI No. 2.

Proprietar de ocne: TEOFIL POPOVICIU

Mare magazin și atelier de pietrii mormântale precum: lucruri de marmoră, granit, laborator, piatră de năsip, etc. Lucrez și în provincă. — Prețuri moderate.

Traian M. Boleanțu

translator la tribunalul reg.

Birou pentru afaceri de bancă, comisiuni

și comerț.

PANCIOVA, STR. MARIA TEREZIA Nr. 9.

(vis-à-vis de berăria Weifert).

Agentura principală a societății pe acții „Elemi biztosító“. — Reprezentantul societății pe acții de schimb „Mercur“.

PRIMEȘTE tot felul de asigurări.

MJLOCEȘTE tot soiul de cumpărări, arândări, vinderi și comande.

LICUIDEAZĂ orice împrumuturi în condiții favorabile.

VINDE tot soiul de lozuri, cu bani gata ori cu solvire în rate.

„FLORIOL“, leacul contra boalei de porci, aici se poate căpăta 1 sticlă 1 cor. 60 fil. Influență cu efect sigur.

Lozurile loteriei de clasă în prețuri originale.

ACORDĂ împrumuturi personale, fără garanții, pe seama funcționarilor, în condițiuni ușoare.

İNDEPLINEȘTE orice însărcinare ieftin, conștient și punctual.

Mobile

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garçon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, coave, perdele, canăslabre, plane și mașini de cusut :- să trimit ori unde. :-

La aranjare deplină trimit voiajeur pe speșele mele.

Johann Worsching

depozit de mobile în

= **VERSEZ.** =**GHEORGHE CIOROGARIU**

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.

(Casa proprie).

Iși recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținătoare acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu :: prețuri moderate. ::

Cassa de păstrare (reuniune) Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4 procente, pe lângă anunț cu 4 procente și jum. la sută — iar depuneri și ridicări se pot face și prin Cassa de păstrare postală. Darea de camete o plătește institutul. Acordă împrumuturi: pe cambii, pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități, pe obligațiuni cu caventi, ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau de valoare (acții și efecte publice). Dobânda variază între 8 procente și 6 procente la sută, după mărimea împrumutului și asigurarea oferită. Schimbă, adică cumpără și vinde, orice fel de monede streine cu, cursul zilei.

Direcțiunea.

SIMONIS și SIMON

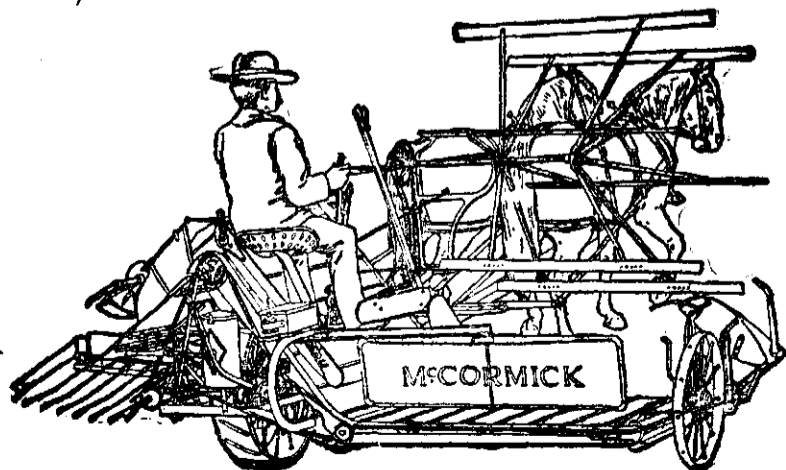
INTREPRINDERE DE FERARIE ȘI MĂRFURI COLONIALE ÎN

CĂRANSEBES.

Recomandă bogat asortatul său depozit de pluguri și părți constitutive pentru pluguri, sobe și cup-toare, osii de care, căruțe și părți de lipsă la acestea, precum și toți articlii ce se țin de branșa ferăriei și a mărfurilor coloniale.

Prețuri moderate.

E exclusă turburarea activității.

În comitatul Torontal sunt în activitate 2000 mașini cumpărate la mine.

Cele mai bune mașini sunt

Mașinele de trierat a lui HOFHERR și SCHRATZ : : și mașinele de cosit a lui M. CORMICH : :

A repara mașinele cumpărate la mine am învățat pe speșele mele proprii mașiniști, cari numai speșele de renovat au a pretinde. Mașinele se vor renova în tot anul peste iarnă prin primul monter, :- pentru care nu se socotese speșele. :-

Reprezentantul general din comitatul Torontal e

ARMIN BRAUN

în BECICHERECUL-MARE

având reprezentanță în Panciova, Nagykikinda, Módos și Nagy-szt.-miklós.

Preluare de prăvălie!

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public cumpărător că

prăvălia de coloniale

alui **Karácsonyi János** din strada Erzsébet-körút nr. 5 am preluat-o și referindu-mă la cunoștințele noastre câștigate atât în loc cât și în capitală ne aflăm apti de a satisface toate cerințele on. public.

Totdeauna ținem în prăvălie totfelul de coloniale și delicatose ca, cașuri mizeluri, excelente vinuri de podgorii, șampanie din Franța și patrie și liquiruri franceze, precum și totfelul de sămânțe pentru zarzavaturi și legume.

La comande cu cea mai mare bunăvoință le expedăm acasă.

Cere binevoitorul sprijin

VASILE ȘIRIAN
și soțul

Să sprijinim pe români!

Nr. telefonului 604.

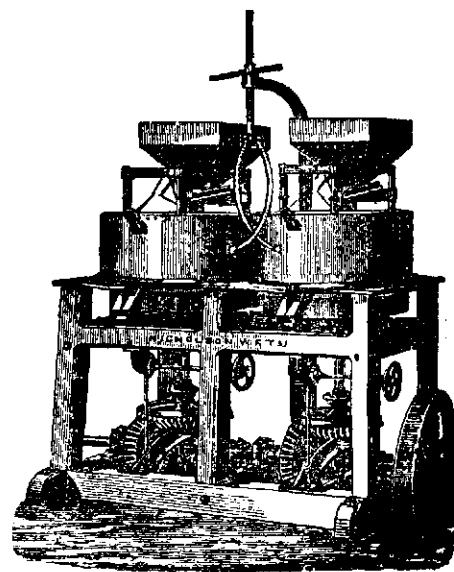
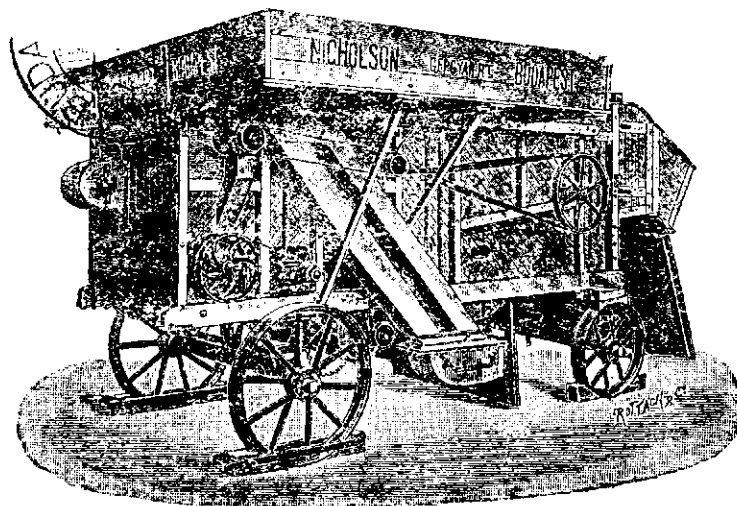
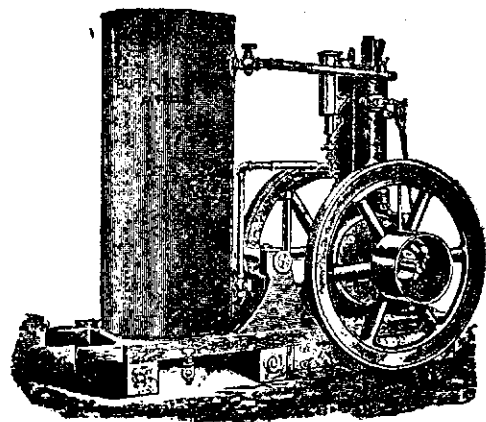
FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă re-mânească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzin cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

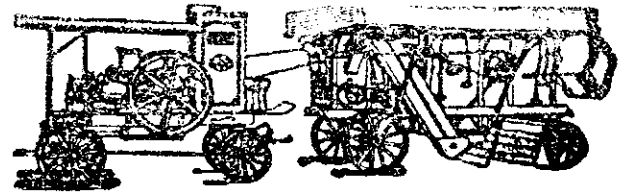

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucurosi, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

„Catalog trimitem gratuit“.

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO“ original.

Locomobile de benzin și Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mișcătoare. Motoare de ulei brut și gaz sugător

construiește în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: **Timișoara-Iosefin,**
Stada Bonnaz No. 12.

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 106.500 bucăți funcționează în toată lumea!

Nr. telefonului 604.